

Iskra

»Plagiarius«

»Visoko razvite države so pogosto moralno zelo nerazvite.« To misel je med nedavnim sejmom sejmov v Hannoveru izrekel lastnik Instituta Busse Design Rido Busse v pogovoru z Davorinom Savnikom, oblikovalcem Iskrinega telefona ETA 80, ki sta ga »preplonkali« dve ameriški firmi. Za predrzno kopiranje in tatvino industrijskega oblikovanja je Institut Busse Design iz Ulma podelil deset »plagiariusov« negativnih nagrad, med njimi pa sta to »priznanje« prejela za kopiranje Iskrinega telefona tudi kalifornijski Tele-Quest in newyorški US Tran.

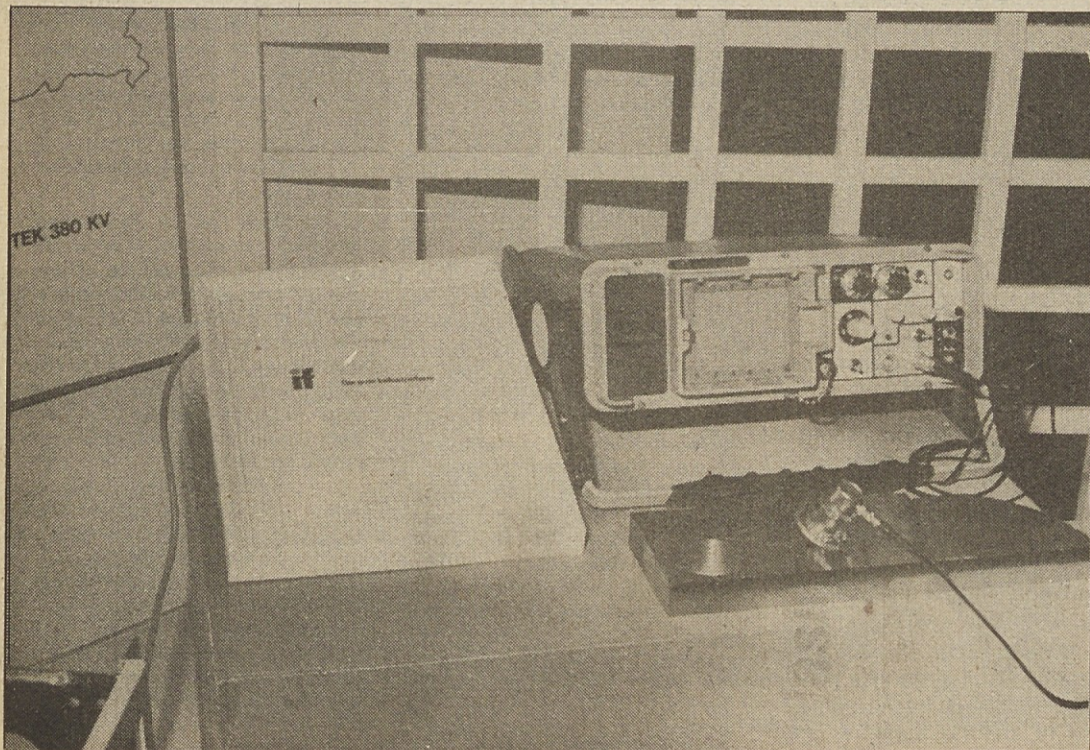
Magister Savnik je telefon ETA 80 oblikoval sredi sedemdesetih let, po letu 1977 pa je »Iskrin fitipaldi«, kot so ga zaradi lepe in drzne oblike poimenovali nekateri, požel številna priznanja, med katerimi je seveda najbolj blesteče tisto iz Hannovera leta 1980, ko je prejel priznanje Die gute Industrieform za kakovostni industrijski design.

Ob tem oblikovalskem piratstvu je nekaj krivde tudi na Iskrini strani, ker telefona v ZDA ni pravno zaščitila. Pač, »po toči zvoniti je prepozno«, te šole pa nikakor ne bi smeli pozabiti, tudi za to ne, saj smo po petih »sušnih« letih v Hannoveru spet dobili priznanje za kakovostno industrijsko obliko, tokrat za ultrazvočni defektoskop, ki ga je oblikoval Ljuban Klojčnik iz kranjske Kibentike.

Lado Drobež

Trije Iskrini telefoni ETA 80? Motite se. Pravi je le tisti, ki ga drži Davorin Savnik, prvi z leve, ostala dva sta ameriška. Kličasti kipec »plagiarius« ima v rokah vodja Instituta Busse Design Rido Busse, ob njem pa je predsednik ustanove Die gute Industrieform Joseph Auer. (tekst in foto Lado Drobež)

S priznanjem »Kakovostni industrijski design« se je na nedavnem hannoverskem sejmu okitil Iskrin ultrazvočni defektoskop. (tekst in foto Lado Drobež)

Še slab mesec in pol do dneva Iskre

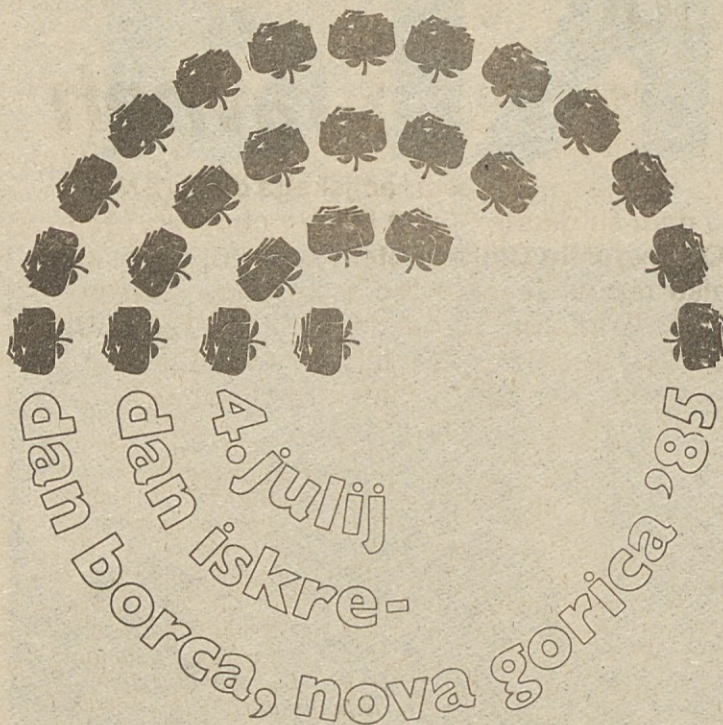
Da, kako čas beži. Še ni dolgo tega, ko smo vas v našem časopisu, obvestili, da so priprave na letošnji dan Iskre, dan borca v polnem teku. Gotovo že vsi veste, da bo letošnje praznovanje v našem obmejnem mestu v Novi Gorici zadnje soboto v juniju, 29. 6. Takrat smo tudi zapisali, da nas od praznovanja loči še tri mesece, danes pa smo že na polovici tega roka — le še slab mesec in pol nas loči od dneva našega praznovanja.

Tega se dobro zavedajo tudi v novogoriški Iskri — Avtoelektriki, saj so, kot je znano, organizatorji našega letošnjega srečanja. Prav zato je bila v tej delovni organizaciji že tretja seja odbora za proslavo dneva Iskre, dneva borca, poleg domačinov — organizatorjev in razširjenega odbora s strani SOZD Iskra (predsednik je Janez Kern) pa se je seje udeležil tudi predsednik KPO SOZD Iskra Boris Lasič, ki se je na ta način seznanil in prepričal, da so Novogoričani s pripravami že toliko naprej, kot da bi bil pričetek prireditve predviden za prihodnji teden.

Seveda je namen tega sestavka tudi ta, da vas, dragi Iskraši, na kratko seznanimo, kaj so novogoriški organizatorji povedali udeležencem seje v zvezi s pripravo naše proslave.

Prvotna zamisel, da bi se prireditev odvijala v strogem središču mesta, za skupščino občine Nova Gorica, v borovem gozdčičku, kjer so v njegovem »preddverju« visoki in košati topoli, je dokončno potrjena. Ta prostor, kjer smo leta 1977 Iskraši že praznovali naš praznik, je kot nalašč za take prireditve, praktično v središču mesta, a vendar dovolj odmaknjen, da avtomobilski hrup ne moti romantičnosti. Tu bosta postavljena dva odra, na osrednjem, večjem, se bo odvijal uradni del prireditve, pomožni, nekoliko oddaljen od glavnega, pa bo po uradnem delu namenjen zgolj sprostitvi in prešerni razigranosti udeležencev slavja. Seveda bo tudi glavni oder usposobljen za plesišče po končanem uradnem delu prireditve.

Kidričeva cesta, ki poteka mimo bivšega hotela Argonavti (sedaj je ta nekoč atraktivna zgradba last Iskre Delte, kjer

dobrodošli na primorskem, iskraši in prijatelji

gradijo najsodobnejše računalniško izobraževalno središče), bo zaprta za ves promet in bo namenjena izključno parkiranju avtobusov. OD tu do prireditvenega prostora pa je le minutko dve hoda.

Veliko vas bo prišlo na našo prireditev tudi z vlaki. Tudi za vas bo poskrbljeno, saj bodo od železniške postaje do prireditvenega prostora stalno vozili mestni avtobusi (bo krožni promet) torej pešačenja tudi s takim načinom prevoza ne bo.

Delitev prehrabnih paketov, ki jih bo moč dobiti na posebne listke, priložene v vabilu, bo pred skupščino občine, nekaj korakov naprej pa bo dovolj razdelitvenih mest, kjer se bomo lahko oskrbeli z golažem.

Vipavci so nam iz njihove kleti obljubili najboljše vino, ki ga bo cel liter, komu pa ne bo do te žlahtne kapljice, pred-

vsem pa za najmlajše, bo na voljo tudi Fructaiov sok v doy pack embalaži. Še eno posebnost moramo omeniti. Na steklenici vina bo posebna etiketa, izdelana prav za obeležje našega praznika, torej izreden primer ek za zbiratelje, za vse ostale pa špomin na največjo Iskrino prireditev — ne glede na to ali ponese domov prazno ali pa polno steklenico...

Danes vam predstavljamo tudi znak prireditve, ki je, morate priznati izredno lep, njegovi avtorji pa so iz Iskrinega Marketinga. Poleg napisa je na znaku tudi 25 rdečih vrtnic, ki pomenijo, oziroma predstavljajo srebrni jubilej prireditelja — gostitelja Iskre — Avtoelektrike, saj slavi ta 3300 članski kolektiv prav v letošnjem letu 25-letnico obstoja in delovanja. Rdeča vrtnica pa je simbol Nove Gorice, saj krasi celo mestni grb. Znak se bo pojavljal povsod — vtisnjen bo v skodelico, na posebne kuverte, na vrečko, na prireditvenem prostoru bo itd. Prvič letos bo opozarjal na proslavo tudi privlačen plakat, ki

ga bo moč videti v vseh TOZD, vseh DO.

O kulturnem in zabavnem programu le nekaj besed. Po internacionali, ki bo zadonela ob 10,30, bo na vrsti pozdrav predsednika skupščine občine Nova Gorica, pozdrav glavnega direktorja Iskre — Avtoelektrike, slavnostni govor (v eni naslednjih številkih našega glasila vam bomo povedali, kdo bo gost — slavnostni govornik naše proslave), poslušali bomo združeni pevski zbor, godbo na pihala, recitacije, h grobnici padlim na Trnovo nad Novo Gorico bo posebna delegacija odnesla venec, prisostvovali bomo podelitvi Iskrinih nagrad, folklorni skupini, predaji zastave, najverjetneje v kranjske Iskre itd.

Za ples in razvedrilo bosta skrbela kar dva priznana ansambla, eden z modernejšo glasbo, drugi bolj domačo, igrala pa bosta izmenično, torej glasbe ne bo zmanjkalo. Najmlajši bodo lahko občudovali velik balon, »parkiran« na zelenici pred skupščino občine, pa padalce itd. Torej zabave bo dovolj za vse starosti. Filiateliste moramo opozoriti na posebne kuverte, s posebno znamko in posebnim žigom. Torej dragocena priložnost, ki jo bo moč izkoristiti le 29. junija.

Izredno zanimivo in okusno pa bo še nekaj. Mnogi poznate odlične mojstre Mesne industrije Primorske, ki so gotovo najbolj večji za pripravo slovitih mortadel. Nam organizatorjem so obljubili, da bodo specialno za ta dan, za nas, pripravili in seveda razrezali tako veliko mortadelo, kot jo doslej na svetu še ni bilo. Njihova najtežja in največja mortadela, izdelana do danes je tehtala 420 kilogramov! Torej se jo bo splašalo videti, slikati in seveda poizkusiti. Poleg tega pa vam bodo na dan prireditve ponudili po zmernih cenah še druge slastne dobrote, diskontno (cenejšo) prodajo suhomesnih izdelkov itd.

Za konec pa še neusmiljeno opozorilo, predvsem za sindikalne poverjenike, ali pa za tiste, ki boste zbirali prijave posameznikov za udeležbo na prazniku. Mi v Avtoelektriki bi radi, da bi s prijavi zaključili do 15. junija, saj bi nam tako omogočili kar najlepšo organizacijo vsega — za vse. Že v naslednji številki našega glasila pa vam bomo sporočili, komu v Avtoelektriki pošljite skupinske prijave, kako in kdaj boste dobili vabilo, koliko bo treba plačati ob vpisu za prehrabni paket itd. Vsekakor pa drži eno — z vašo udeležbo na našem lepem prazniku se boste najlepše oddolžili za naš trud, vložen v organizacijo proslave. Torej nasvidenje 29. junija, letos v mestu cvetja in mladosti.

Marko Rakušček

Uveljaviti odgovornost povsod in na vseh ravneh

V ponedeljek, 13. maja je bila letna seja Koordinacijskega odbora sindikata SOZD Iskra. Poročilo o delu sindikata SOZD Iskra v obdobju 1984-1985 je podal predsednik KOS Avguštin Ciuha. Potem ko je pozdravil navzoče, med njimi predsednika republiškega odbora sindikata delavcev elektro kovinske industrije Ivana Kramarja, predsednika KPO SOZD Iskra Borisa Lasiča in člana KPO SOZD Iskra Pavla Gantarja, je Avguštin Ciuha obširneje spregovoril o delu sindikata v Iskri v minuelm obdobju.

»Glede na to, da bomo v pripravi na kongrese v letu 1986 opravili volilne programske konference že v letu 1985 in upoštevajoč dejstvo, da smo na programsko-volilni konferenci aprila 1984 sprejeli program dela KOS do konca leta 1985 in ni potreben posebnih dopolnil, se bom v svojem poročilu dotaknil nekaj ključnih nalog, ki smo jih opravili v tem obdobju, predvsem pa poizkušal opredeliti naloge, ki nas še čakajo do programsko volilne konference«, je dejal Avguštin Ciuha.

»Najprej moram ugotoviti, da je aktivnost sindikata v celotni

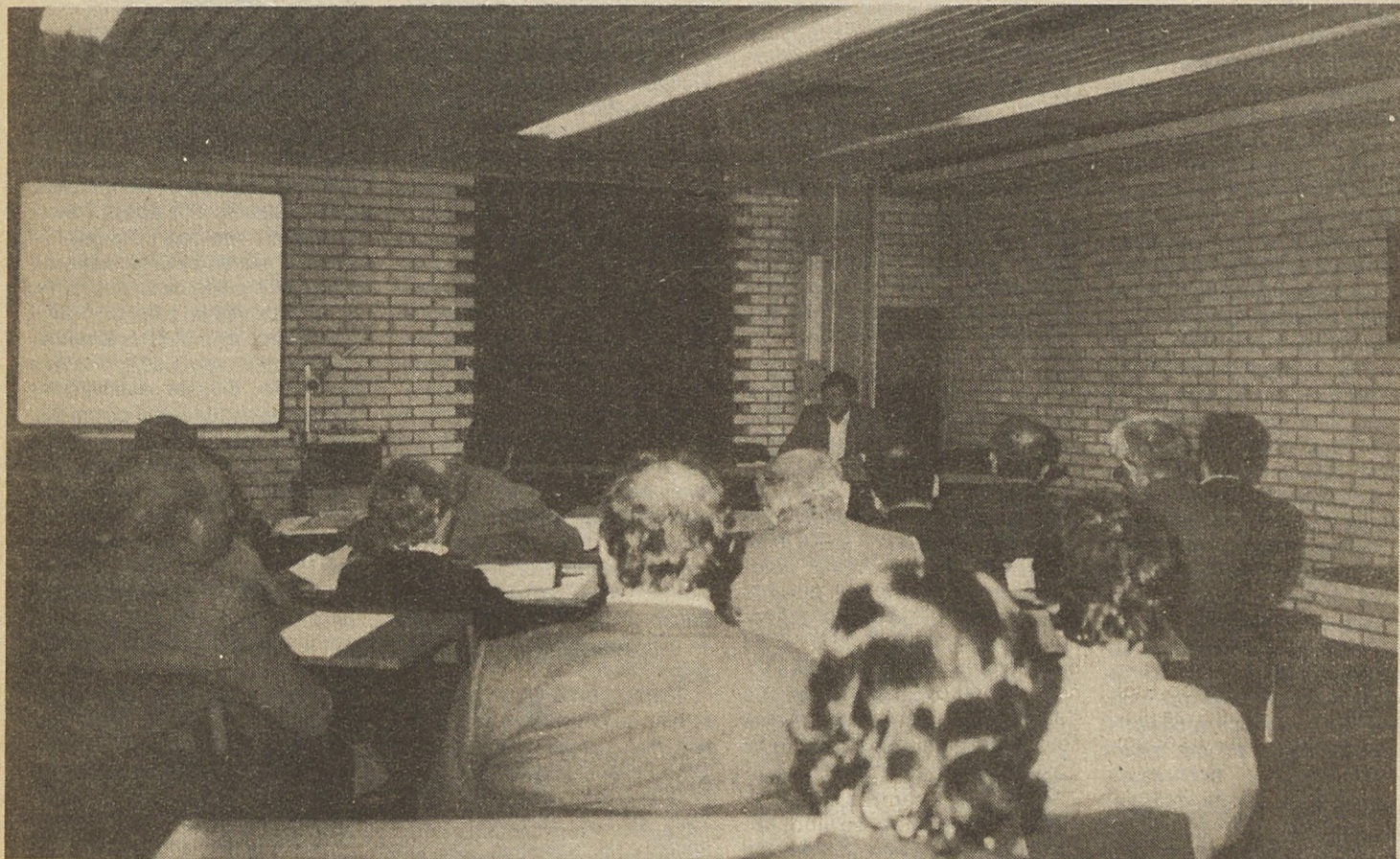
Iskri v zadnjem letu potekala v okviru in pod pogoji, ki so jih narekovali skrajno zaostreni pogoji gospodarjenja, še zlasti v predelovalni industriji. Iskra se je prvič srečala z znatnimi izgubami, ki jih nismo bili v stanju solidarnostno pokriti v samem sistemu SOZD.

~Nadaljuje se trend stagnacije izvoza in izrazitih omejitev razpolaganja z devizami, kar pomeni predvsem izjemno kritičen položaj pri uvozu opreme za produkcijo, razvoj, testiranje itd. in posledično zavira celoten sistem Iskre v še večji zaostanek za svetom. Nadalje-

vanje padanja realne vrednosti OD nas je poleg pomembnih izgub in zastojev dela pripeljalo v položaj, da veliko zaposlenih ni več povsem prepričanih v svojo dolgoročno socialno varnost. Zato smo se v tem letu srečevali z večkratnimi zaustavitvami dela, katerih povod so bili sicer običajni problemi nizkih OD, a glavni vzroki gotovo v motnjah samoupravnih odnosov, ki so pripeljali do pomislekov o dolgoročni socialni varnosti in sprožili nezaupanje delavcev, tako v poslovodno strukturo, kot tudi v organizirane subjektivne sile v

družbenopolitičnih organizacijah.

Tudi v tem obdobju še nismo dovolj uveljavili nekaterih oblik akcijskega povezovanja, ki nam nudijo možnost, da enotno sprejemamo obvezujoča stališča za vse udeležene OOS. Predsem mislim na problemske konference, ki smo jih v sindikatu praktično opustili, kot način enotne obravnave in dogovorov za akcijo o posameznem vprašanju. Tiste tematske konference, ki pa smo jih izpeljali v posameznih DO pa v glavnem ostajajo kot enkratne akcije, ki nimajo po izvedbi odziva v vseh OOS in največkrat pri vsakdanjem političnem delu zanemarimo na njih sprejete dogovore. Podobno velja tudi za sprejete aktivnosti na KOS, saj jih le redko izvajamo nižje od sindikalnih konferenc, kar pa le ni tako problematično glede na spreje-

Uvodno poročilo na seji KOS SOZD Iskra je imel predsednik KOS

te dogovore o skupnih aktivnostih na ravni SOZD.

Težave kadrovske politike

Zaostrovanje gospodarskega položaja, kriza političnega sistema, padanje osebnega in družbenega standarda in položaj, v katerem vedno več delavcev dosega prag socialne eksistence, povzročata velike težave pri kadrovske politiki v družbenopolitičnih organizacijah. Položaj, v katerem se ZK zapira v svoje probleme in ZSM marsikje tudi ne najde prave vsebine dela, dodatno povečuje obremenjenost sindikalnih aktivistov. Na njihova pleča se dnevno obeša odgovornost za delo z ljudmi, za izpeljavo samoupravnih dogovorov in obravnav, za vrsto kadrovske vprašanj in reševanje težav v samoupravnih procesih in v delu delegatskega sistema. Vsa ta bremena in tudi dejstvo, da namesto priznanj in pohval za politično delo dnevno vse pogosteje doživljamo le kritiko in celo negativne ocene uspešnosti pri rednem delu na delovnem mestu, nam močno krčijo vrste predanih in uspešnih aktivistov. Zato bomo morali storiti kvaliteten premik pri izobraževanju in sistemu moralnih stimulacij za družbenopolitične delavce, saj bomo sicer močno oslabili ugled in vpliv družbenopolitičnih organizacij, če za nosilce odgovornih funkcij v njih ne bomo našli ustrezno usposobljenih in zainteresiranih delavcev.

Naslednje vprašanje, ki močno vpliva na izgubo moralnega zaupanja ljudi v sposobnost in pomen družbenopolitičnih organizacij, je nespoštovanje sprejetih sporazumov, dogovorov, načrtov, zakonov itd. Uveljavljanje odgovornosti poznamo v glavnem v materialni proizvodnji, ali kvečjemu še za kršitve delovnih obveznosti, ki ne izhajajo iz neizvajanja odgovornosti za spoštovanje sprejetih samoupravnih aktov. Razrešnice delegatov ter funkcionarjev v družbenopolitičnih organizacijah so bolj izjema kot pravilo. Še bolj zaskrbljujoče je to, da ne izvajamo odgovornosti, ki bi jo po zakonskih normah morali izvajati pri vodilnih in vodstvenih

delavcih, kar pozneje pomeni, da tudi ti ne zaostrejuje odgovornosti do podrejenih in smo tako priča splošni eroziji odgovornosti. To pri ljudeh krepi lažno solidarnost, familiarnost in dejansko slabše odnose.

To so le nekateri okviri, v katerih je potekalo delo sindikata SOZD Iskra v preteklem letu. Čeprav v kratkem poročilu ni mogoče obdelati vseh aktivnosti, bi le želel po posameznih področjih aktivnosti poudariti nekatere rezultate preteklega obdobja in nakazati bodoče akcije.

Sedanja organiziranost utesnjuje razvoj

Na področju samoupravne organiziranosti smo bili v preteklem obdobju zelo dejavni. Že pred tremi leti je KOS opozarjal na potrebo, da se temeljiteje pripravimo na potrebno reintegracijo SOZD Iskra, ker so nekatera gibanja kazala na to, da sedanja organiziranost že utesnjuje bodoči razvoj sistema Iskre in povzroča rahljanje odnosov med nami. Če danes ocenjujemo, kaj smo v tem obdobju naredili na tem področju, moramo ugotoviti, da niso bili storjeni kvalitetni premiki. Zaradi relativnega zaostanka pri razvoju samoupravne organiziranosti smo priča nastajanju novih DO (DO Elektronika Horjul) in procesom, ki kažejo na določeno stihijo na področju organiziranosti. Čeprav smo priča precejšnjemu številu pobud, da bi se TOZD formirale kot DO, tako z razpravami o tem, kot tudi s prikritimi pripravami na organizacijske spremembe, smo se politično dogovorili (in pri tem smo bili enotni tudi s političnim vodstvom SRS), da morajo procesi reorganizacije v SOZD potekati v celoviti in dogovorjeni aktivnosti. Nedvomno so nekatere pobude objektivno pogojene z razvojem posameznih TOZD, ki so prerasle okvire obstoječih DO. So pa tudi pobude, ki pretirano poudarjajo samo teritorialne potrebe po reorganizaciji in ne upoštevajo funkcionalno - tehnoloških zakonitosti in potreb združevanja za doseganje minimalne potrebne mase kadrovske - kapitalnih resursov za

zagotavljanje dolgoročnega razvoja DO.

V preteklem letu je bilo opravljenih nekaj strokovnih aktivnosti, ki naj bi pomenile prve resne strokovne analize možnosti bodočega organiziranja SOZD Iskra.

Pomembne so predvsem štiri aktivnosti:

Prva je poizkus reorganizacije in zaokrožitve DO Elektrizacije, pri čemer bi se morala TOZD Elektronika Horjul združiti v DO Kibernetika. Znano je, da referendum ni uspel in smo tako (pravimo začasno) dobili novo proizvodno DO, ki ni v skladu z dogovorjenimi merili za organiziranje DO v SOZD Iskra.

Prvi majhni koraki k reorganizaciji

Druga je izdelava študije konzultantske firma MC Kinsey. Študija je bila narejena, strokovno in politično predstavljena, a so ostala mnenja o njeni neposredni uporabnosti še vedno deljena. Nedvomno je študija s strokovno analizo pokazala na vrsto slabosti, ki so prisotne v naši organiziranosti in zato jo bo potrebno uporabiti pri nadaljnjem delu na organiziranosti, kot eno izmed osnov za delo. Pomembna je pa tudi odločitev, da bomo s firmo McKinsey nadaljevali na konkretnem projektu v DO Telematika.

Tretja aktivnost je potekala v pripravah na ZT konferenco v letu 1984, ko je bila prvič uporabljena metoda programskih sklopov za predstavitev na ZT konferenci. Nedvomno je bil poizkus koristen, saj je pokazal, da smo sposobni razmišljati tudi zunaj okvirov DO posameznih programskih sklopov, a je tudi nakazal vrsto možnih problemov, ki bi nastali, če bi osvojili tako imenovano četrto stopnjo organiziranosti — Skupnost DO po programskih sklopih.

Četrta pomembna aktivnost je bila posvetovanje poslôvnih delavcev ter predstavnikov DPO in samoupravnih organov, ki je bilo sredi aprila v Poreču. Tam so bila sprejeta skupna stališča, ki pomenijo resnično šele prve majhne korake k bod-

oči reorganizaciji, a pomenijo tudi sprejeto obveznost, da na tem intenzivno delamo in do septembra že pripravimo teze za novi SaS o združevanju v SOZD Iskra in osnovne materialne kvantifikacije bodočega skupnega razvoja s SS o temeljih srednjeročnega načrta 1985—1986. Že ta sprejeta odločitev nam pomeni tudi glavno zadolžitev za našo aktivnost do programsko-volilne konference. Od nas bo to terjalo široko organizacijo razprav in vzklicanjevanj, predvsem pa maksimalno strpnost in kulturo sporazumevanja in dogovarjanja. Sindikat kot množična organizacija delavcev bo v teh procesih moral delovati s pozicije globalnih interesov delavcev in njihove dolgoročne socialne varnosti in se tudi boriti proti parcialnim teritorialnim in skupinsko - lastniškimi interesom.

V teh procesih bomo morali zgraditi tudi kriterije za tipično TOZD in DO v okviru SOZD Iskra, pri čemer mora biti TOZD organizirana v skladu z novimi spoznanji o njeni funkciji, DO pa mora postati osnova reprodukcije.

Počasno uresničevanje sporazumov

Izhajajoč iz spoznanja, da je urejenost družbeno-ekonomskih odnosov dejanski kazalec, kako delavec obvladuje sredstva družbene reprodukcije, je KOS v preteklem letu usmeril svoje aktivnosti na to področje. V tem obdobju smo pripravili zadnjega izmed sporazumov, ki urejajo področje delitve dohodka, čistega dohodka in sredstev za osebne dohodke. Akt, ki ureja področje minulega dela je v postopku sprejemanja in v prvem postopku sprejemanja ni bil sprejet v nekaterih TOZD, čeprav so bili za njegovo pripravo vloženi veliki napor in je ob nesprejetju tega akta na ravni DO in TOZD grozila resna nevarnost, da bo prišlo do težav pri delitvi sredstev za minulo delo. Ugotavljamo, da kljub vsem naporom le nismo uspeli izdelati ustreznega akta in, da je glavna ovira pri sprejemanju predvsem zapletenost samih osnov in meril za delitev sredstev minulega dela, kar pri delavcih

vzbujajo nezaupanje v izdelani sistem. Delavci predvsem ne sprejemajo tveganja stimulatívnejšega nagrajevanja na osnovi minulega dela, ker so rezultati gospodarjenja zelo negotovi in tako je realno že zdaj ogrožena dosežena višina nagrajevanja na osnovi minulega dela. Če upoštevamo zelo počasno uresničevanje že sprejetih ostalih aktov s področja delitve na ravni SOZD in sedanji položaj s SaS o minulem delu, za katerega smo se začasno (do dokončnega sprejema) odločili, da bo služil predvsem kot strokovna osnova za izdelavo SaS na ravni TOZD in DO, potem moramo ugotoviti, da na področju urejanja delitve po rezultatih dela v SOZD ne moremo biti zadovoljni. To lahko trdimo, čeprav smo ena izmed redkih SOZD, ki ima skupne osnove in merila in nas včasih dajejo za vzgled drugim. Dejstvo je, da smo na tem področju v celotni družbi v zadnjem desetletju dosegli najmanj glede na vloženega napora, tako stroke, kot družbenopolitičnih organizacij. Verjetno ni področja v družbi, ki bi bilo zadnje desetletje bolj izpostavljeno, hkrati pa doseženi tako minimalni rezultati. Ta ugotovitve nam za bodoče narekuje, da bomo morali o tem področju pripraviti tematsko konferenco sindikata in v pripravah nanjo temeljito preučiti razloge za tako stanje in skromne rezultate. Ker nekateri izmed sprejetih aktov že terjajo spremembe, tako zaradi izkušenj iz prakse, spremembe zakonov pa tudi prilagoditve branžnemu sporazumu in družbenemu dogovoru, bomo morali temeljito razmisliti tudi o predlogih, da bi sprejemali samo strokovne podlage v SOZD, predvsem zaradi zapletenih referendumskih postopkov sprejemanja teh aktov.

Samoupravno planiranje

Drugo pomembno področje je samoupravno načrtovanje. Smo v obdobju priprave in sprejemanja planskih dokumentov za obdobje 1986-90 in do leta 2000. V teh gospodarskih razmerah so planske ak-

tivnosti še posebej pomembne, zato pri sindikatu ne smemo dopustiti, da bi sprejemali planske akte, ki jih ne bomo mogli, ali znali uresničiti. Boriti se moramo tudi proti temu, da bi planske akte obravnavali samo formalno in to v glavnem samo v strokovnih službah, saj je samoupravno načrtovanje glavno sredstvo, ki je delavcu na voljo, da obvladuje sredstva reprodukcije in s tem uresničuje vlogo združenega delavca, z odgovornostjo za dobro gospodarjenje z družbenimi sredstvi.

Vloga delavca upravljalca je razvidna tudi v uspešnosti akcije zaključnih računov. Čeprav je opazno povečano zanimanje za obravnavo rezultatov gospodarjenja, lahko ugotovimo, da so poglobljene razprave običajno šele, ko se gospodarski položaj v TOZD, ali DO zelo poslabša in postane ogrožena normalna delitev sredstev za OD. Pomembne premike smo opazili predvsem pri kakovosti pripravljenih materialov za obravnave, saj le-ti postajajo vedno bolj ažurni, pregledni in razumljivejši za delavca.

Na področju urejanja cen smo naredili najmanj, saj v splošni družbeni cenovni stihiji tudi postopki povečanega podružbljanja cenovne politike delujejo neuspešno.

Če na tem področju skušamo opredeliti glavne naloge sindikata do konca leta 1985, moramo opozoriti predvsem na aktivnosti s področja planiranja in zaustavljanja padanja realnih OD. Predvsem s stališča sindikata moramo opozoriti na dejstvo, da so postali OD po socialni strani tako nizki, da ogrožajo normalno socialno varnost že velikega števila delavcev Iskre, po ekonomski plati pa vedno bolj nepomemben delež celotnega prihodka.

Delovanje delegatskega sistema

Ocene o delovanju delegatskega sistema nas opozarjajo, da še vedno nismo dosegli ustreznih ravni njegovega delovanja. V Iskri opažamo, da

so posebno prisotni problemi v delovanju delegacij v večjih centrih, kjer imamo mešane konference delegacij iz več TOZD in DO Iskre. V skladu z ustavno in zakonsko vlogo na področju delovanja delegatskega sistema, smo v sindikatu opravljali vrsto aktivnosti. Dogovorili smo se tudi, da organiziramo problemsko konferenco, na kateri naj bi obravnavali probleme v delovanju delegacij in se dogovorili za nadaljnje aktivnosti sindikata na tem področju, a je nismo uspeli organizirati. Osnova za problemsko konferenco naj bi bila poročila sindikalnih konferenc, ki pa jih nismo uspeli opraviti, kljub večkratnim opominom. Glede na pomen uspešnega delovanja delegatskega sistema bomo morali v prihodnjem obdobju temu vprašanju posvetiti ustrezno pozornost, predvsem na ravni sindikalnih konferenc v DO. Posebno pozornost bo potrebno posvečati sestavi delegacij, pomoči strokovnih služb, informiranju, rednemu vključevanju sindikata v delo delegacij itd.

Na področju kadrovske politike in izobraževanja smo v zadnjem času v SOZD sprejeli sporazum o kadrovske politiki, kar že kaže prve rezultate, čeprav še daleč ne uresničujemo vsega dogovorjenega. Uspešno delovanje izobraževalnega centra, ki opravlja pomembno nalogo specialističnega izobraževanja delavcev Iskre in uvajanje enotne kadrovske informatike nas lahko opogumlja, da so na tem področju možni pomembnejši premiki. Enotne ocene, da je nadaljnji razvoj Iskre v veliki meri odvisen od sposobnih poslovnih in strokovnih delavcev in izdelanega sistema mobilnosti teh kadrov na strateške projekte v celotnem sistemu SOZD, nam nalaga pomembne naloge tudi v bodoče.

Zaostrene razmere, ki smo jim priča, terjajo tudi od sindikata, da v skladu z dogovorjenimi nalogami, ostreje ocenjuje ustreznost poslovnih delavcev. Čeprav se moramo zavedati problemov, ki v konkretni praksi močno otežujejo dosledno ocenjevanje ob reelekcijah, ali ob zaključnih računih, bi morali to dosledneje iz-

vajati, kajti sicer se odrekamo ene izmed temeljnih nalog sindikata v zaščiti dolgoročnih interesov delavca.

Premalo preventivnega ukrepanja

KOS celotno zadnje obdobje intenzivno spremlja vsa gibanja predvsem na področju družbene samozaščite. Ugotavlja, da se stanje kljub gospodarski krizi izboljšuje, vendar še vedno premalo storimo na področju preventivnega ukrepanja in, da je bilo večino akcij in sestankov izvedenih že po nastanku kriznih situacij. Tudi SDK v TOZD in DO še vedno ne odigrava svoje z ustavo in ZZZD opredeljene vloge in se sestaja bolj formalno, čeprav bi morala biti kritični spremljevalec gospodarjenja, odnosa do dela itd. Kljub pomanjkljivosti, ki smo jih zaznali v tem obdobju, zaostrovanju gospodarskih razmerij, padanju življenjskega standarda ter s tem zaostrovanju medsebojnih odnosov v TOZD in med TOZD, je sindikat še vedno z nekaj pomanjkljivostmi obvladoval stanje. Po daljšem obdobju pa smo imeli v SOZD tudi prekinitve dela večjih razsežnosti in zato tudi bolj kompleksne probleme pri razreševanju težav, ki so pripeljali do tega stanja. Pri analizi vseh prekinitvev dela, izsiljenih sestankov je bilo evidentno, da niso bili glavni vzrok nizki osebni dohodki, ti so bili samo povod, ampak skaljeni medsebojni odnosi, neperspektivnost proizvodnih programov in s tem ogrožena socialna varnost, predvsem pa slabo informiranje delavcev o problematiki, s katero se spopada posamezna DO in TOZD ter o ukrepih, s katerimi razrešujemo probleme in njihove učinke.

KOS pri vsem tem ugotavlja, da bomo morali še veliko storiti za večje in temeljitejše izobraževanje poslovnih in vodstvenih delavcev s področja nalog glede varnostne kulture delavcev.

Napredek je čutiti tudi v primerjavi varnostno-političnih ocen, saj se v njih vedno

Letna seja KOS SOZD Iskra

manj idealizira stanje in posplošuje. Ocene so vedno bolj konkretne in za vsako okolje specifične.

Dobra organizacija dneva Iskre

Tudi v preteklem obdobju smo izvedli vse tradicionalne športno-manifestativne prireditve. Dan Iskre je bil dobro organiziran, kljub nekaterim manjšim pomanjkljivostim in še vedno pomeni velik kohezijski faktor delavcev znotraj sistema. Več napak in pomanjkljivosti pa je bilo ugotovljenih pri organiziranju letnih in zimskih športnih iger. Sistem in organizacija sta že postala bolj prestižnega in tekmovalnega značaja, ne pa kot bi moralo biti, odraz rekreativnih športnih aktivnosti ter množičnosti v temeljnih organizacijah. Zato bomo morali v načinu športno-manifestativnih prireditev v tem letu razčistiti še marsikatero dilemo. Ali naj imamo na ravni SOZD bolj vzgojno in koordinativno dejavnost in mora biti čim več izvedbe v OOS, ali bomo še naprej ohranili sedanje oblike športnih iger. Porajajo se različne pobude, da bi imeli igre SOZD vsako drugo leto, da bi imeli tekmovanja v posameznih športnih panogah ločeno, na različnih lokacijah, da bi organizirali bolj rekreativno—manifestivno srečanje itd. Te dileme bomo morali v KOS razrešiti že v jeseni, da bomo ustrezno lahko planirali potrebna sredstva v SaS o temeljih plana SOZD za obdobje 1985-1990.

Dober sistem informiranja je eden izmed osnovnih pogojev za uspešno delovanje delegatskega sistema in tudi družbenopolitičnih organizacij. Tudi zdaj lahko ugotovimo, da še vedno nismo uspeli v SOZD zgraditi enotnega in celovitega sistema informiranja, vendar smo v preteklem letu le uspeli narediti kvalitetne spremembe pri oblikovni in vsebinski zasnovi glasila Iskra. To je le eden izmed potrebnih korakov k izgradnji celovitega sistema internega informiranja, a njegov uspeh nas lahko opogumlja za nadaljnje aktivnosti, ki jih bomo morali opraviti v procesu

reintegracije sistema SOZD v prihodnjem obdobju.

Ob koncu bi se rad dotaknil še dveh področij aktivnosti sindikata na ravni SOZD. Prva so delovni obiski predstavnikov SOZD v posameznih TOZD. Praksa nam je pokazala, da je to pomembna in potrebna aktivnost za uspešno koordinacijsko delo in poznavanje realnih problemov, s katerimi se srečujejo v neposrednih proizvodnih okoljih. Poleg neposrednega informiranja predstavnikov SOZD, so obiski pomembni tudi zato, da se v konkretnem okolju ob obisku celovito ocenijo aktivnosti tudi v posamezni TOZD. Zato nameravamo prakso obiskov ohraniti tudi v bodoči aktivnosti.

Člani KOS SOZD Iskra so pozorno poslušali razpravljalce in tudi sami razpravljali.

Drugo področje aktivnosti je sodelovanje KOS z drugimi organi in organizacijami. Tudi za preteklo leto lahko trdimo, da je sodelovanje s samoupravnimi organi v SOZD in družbenopolitičnimi organizacijami potekalo uspešno. Enako lahko trdimo tudi za sodelovanje z republiškim odborom sindikata kovinske in elektroindustrije SRS in SFRJ. Poživiti pa bomo morali sodelovanje s sindikalnimi organizacijami posameznih SOZD naše branže, pomembnih dobaviteljev reprod materialov in naših kupcev, je zaključil svoja izvajanja Avguštin Ciuha.

Po poročilu se je razvila razprava, v katero je prvi posegel **Jože Oblak**, ki je opozoril na motnje v samoupravnem procesu in poudaril, da kljub sklepom nismo uresničili sklepa o zbiranju vseh SaS v Indokentrih, kjer bi lahko z analizami prispevali k naši višji in boljši organiziranosti.

Pavle Gantar je poudaril, da bi morali posebej obravnavati problematiko referendumov, ker ta problematika ni samo zadeva Iskre.

Ivan Kramar je menil, da se je potrebno prestrukturirati tudi v hodu in, da prestrukturiranje ni toliko odvisno od delavca za strojem, kot od vodilnih struktur. Po njegovih besedah bo Slovenija vsekakor gradila svoj bodoči razvoj na Iskri, ne pa na karavanškem predoru. Ko je govoril o vprašanih cen in inflaciji je dejal, da za te zadeve sindikat vsekakor ni pristojen, saj ni stvar sindikata, da razrešuje vprašanja cen in inflacije.

Boris Lasič je na kratko najprej ocenil Iskrino lanskoletno

pa smo opremljeni za proizvodnjo novih tehnologij.

Po razpravi so člani KOS soglasno sprejeli poročilo o delu sindikata SOZD Iskra v obdobju 1984-1985.

V nadaljevanju seje so obravnavali stališča predstavnikov samoupravnih organov, DPO in poslovnih delavcev SOZD Iskra letos v Poreču. Za uvod je o stališčih spregovoril **mag. Ivo Banič**, ki je povedal, kako so poreška stališča nastajala, pri čemer je predvsem poudaril, da je moč reorganizirati samo tistega, ki to hoče. Poseg v reorganizacijo Iskre je na mestu, osnovna izhodišča zanj so podana, vendar pa spremembe še zdaleč niso dokončne, kajti spremembe so nekaj nenehnega. Deset let v Iskri nismo skoraj ničesar spremenili in za izpeljavo sprememb imamo zagotovo dovolj moči, vendar pa to vsekakor ne bo preprosto in lahko.

V razpravi o poreških stališčih je bilo poudarjeno, da bo potrebno sklicati problemsko konferenco na to temo, ki bo morala opredeliti politiko procesa reintegracije Iskre. Ob koncu razprave so ugotovili, da so poreška stališča štart za proces reintegracije Iskre, za proces, ki bo trajal več let in zato naj bo sindikat tisti, ki naj bi dal prvi strel za štart tega procesa.

Ob koncu seje so navzoče seznanili z izgubo v Iskri Electronics Inc., New York in s potekom ugotavljanja vzrokov za izgubo. Hkrati so terjali, da mora biti do jeseni pripravljen celoten pregled stanja v Iskrini celotni inozemski mreži.

Glede priprav na dan Iskre, ki bo 29. junija v Novi Gorici v organizaciji DO Avtoelektrika je bilo povedano, da naj do 15. junija zberejo prijave za udeležbo, da bo letos stal paket 600 dinarjev, od česar naj bi polovico krili delavci sami, drugo polovico pa DO. Pri tem so poudarili, da 600 dinarjev za paket še vedno ni ekonomska cena. Govora je bilo tudi o dnevu Iskre prihodnje leto, ko bo Iskra slavila štiridesetletnico in zato bodo dan Iskre 1986 organizirale in pripravile DO iz Kranja. In še zadnje obvestilo, letne športne igre Iskre bodo 22. in 23. junija v Škofji Loki v organizaciji DO Invest servisa.

D. Ž.

6. zasedanje DS SOZD Iskra

Konvertibilni izvoz pod, klirinški nad načrtovanim

Poslovanje Iskre v minulem letu, zunanje-trgovinska menjava v letošnjem prvem četrtletju, Iskrine inovacijske nagrade za letos in nadaljevanje reintegracijskega procesa v Iskri so bile osrednje teme torkovega zasedanja najvišjega samoupravnega telesa v Iskri — delavskega sveta naše sestavljene organizacije.

DS sprejel poročilo o lanskem poslovanju

Delegati delavskega sveta vseh Iskrinih delovnih organizacij so se v torek, 14. maja na 6. zasedanju najprej seznanili z izvrševanjem in izvajanjem sklepov prejšnjega zasedanja. V okviru druge točke so nato poslušali poročilo o poslovanju Iskre v letu 1984. Podal ga je Zoran Polič — in ga tudi sprejeli. V njem poudarjajo, da Iskra lani ni dosegla vseh načrtovanih rezultatov. Za načrtovanimi rastmi so zaostali proizvodnja, izvoz, uvoz in investicije, povečali pa so se materialni stroški, obresti, zaloge in izgube.

Izvozno vse manj konkurenčni

Miloš Resnik iz Iskre Commerce je na zasedanju delegate seznanil z Iskrino zunanje-trgovinsko menjavo v letošnjem prvem četrtletju, dotaknil pa se je tudi izvoza in uvoza v aprilu ter spregovoril tudi o pokritosti izvoznih načrtov z naročili. Zlasti je poudaril, da nikakor ne moremo biti zadovoljni z letošnjo Iskrino menjavo s tujimi partnerji, pri čemer so rezultati v prvih štirih mesecih celo slabši, kot v po prvem četrtletju. Kritičen je predvsem izvoz na konvertibilno tržišče.

Med osnovne vzroke za nedoseganje načrtov je direktor zunanje-trgovinske temeljne organizacije uvrstil vse večjo tehnološko zaostajanje naših izdelkov, poslovno nezanesljivost, premajhno zainteresiranost, oz. motiviranost za izvoz, zmanjševanje konkurenčnosti Iskrinih izdelkov (tudi cenovne), prepočasemu prilagajanju spremembam tržišča, slabi organiziranosti in neurejeni informatiki.

Kot že rečeno se je dotaknil tudi uvoza, ki je precej večji, kot lanski v enakem obdobju ter pokritosti z naročili. Pri tem imajo nekatere DO še kar dovolj naročil, v nekaterih pa že dobesedno bijejo plat zvona, velike razlike pri pokritosti pa so tudi po tržiščih: skupaj z dosedanjim izvozom in naročili je konvertibilni plan izvoza »pokrit« z 69%, klirinški pa 118%.

Miloš Resnik je delegate seznanil tudi z akcijami Iskre Commerce za pridobivanje dodatnih izvoznih poslov, o čemer so pred nedavnim razpravljali na dveh posvetovanjih — o trženju z razvitim zahodom in s SEV.

Inovacijske nagrade Iskre za letos

V nadaljevanju je predsednik komisije za inovacijske nagrade Iskre Franc Hudej poročal delavskemu svetu o delu komisije in o njenem predlogu za podelitev letošnjih inovacijskih nagrad Iskre. Delegati so s postopkom in predlogom komisije soglašali, nagrade pa bodo prejeli naslednji delavci: R. Čebokli, A. Predan, M. Šeme in S. Jere iz Avtomatike, H. Ciglič in Š. Rozman iz Kibernetike, V. Bufon, M. Murovec, D. Fišer, T. Jenko, F. Turk, F. Pučko, B. Vozič iz Delte in zunanji sodelavci I. Lajovic, I. Porli, M. Maček, Z. Bele, M. Hirsman, M. Novak in M. Bizjak iz Mikroelektronike, M. Limpel, V. Gardašević, B. Šušteršič iz IEZE in zunanji sodelavec M. Drogenik.

Vseh pet nagrad bodo podelili na letnem inovacijsko-razvojno-raziskovalnem posvetu prihodnji mesec, o čemer pa bomo seveda še obširno pisali v našem tedniku.

Iskra mora postati celovit sistem

O reintegraciji Iskre, ciljih teh sprememb, ukrepih, pogojih in procesu reintegracije je na zasedanju spregovoril Ivo Banič. Delegatom je predstavil stališča predstavnikov samoupravnih organov, družbenopolitičnih organizacij in poslovnih delavcev Iskre, ki so jih izoblikovali na posvetovanju sredi aprila v Poreču.

Zlasti je opozoril, da potreba po reintegraciji ni značilna le za Iskro, saj tudi drugod po svetu prilagajajo svojo organiziranost trenutnemu položaju, okolje, prvenstveno mednarodno pa narekuje prestrukturiranje tudi Iskri.

V našem glasilu smo stališča o reintegraciji iz Poreča že objavili, delegati delavskega sveta pa so jih na zasedanju sprejeli za svoja ter s tem zadolžili pristojne poslovodne organe, da nadaljujejo s procesom reintegracije.

Ivo Banič — v. d. člana KPO SOZD

Po odhodu Vita Osojnika v Telematiko je delavski svet sklenil razpisati prosta dela in naloge člana KPO SOZD Iskra za organizacijo in informatiko, hkrati pa je za vršilca dolžnosti imenoval na ta položaj dosedanjega direktorja Mikroelektronike Iva Baniča.

Lado Drobež

XIII. jugoslovansko posvetovanje o mikroelektroniki

V Ljubljani je bil v dneh od 8. do 10. maja tradicionalni sestanek strokovnjakov s področja mikroelektronike.

V organizaciji SOZD Iskra je bilo konec minulega tedna na GR v Ljubljani že 13. posvetovanje mikroelektroniki — MIEL '85. Tradicionalnega srečanja se je udeležilo približno 160 strokovnjakov iz domovine in tujine. Poleg znanstvenikov z jugoslovanskih univerz

in institutov so bili na tridnevnem dogovoru tudi številni strokovnjaki iz neposredne proizvodnje, iz tujine pa so sodelovali znanstveniki iz Avstrije, Belgije, ČSSR, Egipta, Grčije, Francije, Bolgarije, Madžarske, Poljske, ZR Nemčije, Izraela, ZDA, SZ, Švedske, Indije,

Romunije itd.

Skoraj 100 referatov — 37 iz domače in 57 iz tujine in obširna razprava se je nanašala na predvsem fizikalne in tehnološke probleme razvoja in proizvodnje polprevodniških komponent. Ob tako velikem številu tujih znanstvenikov je

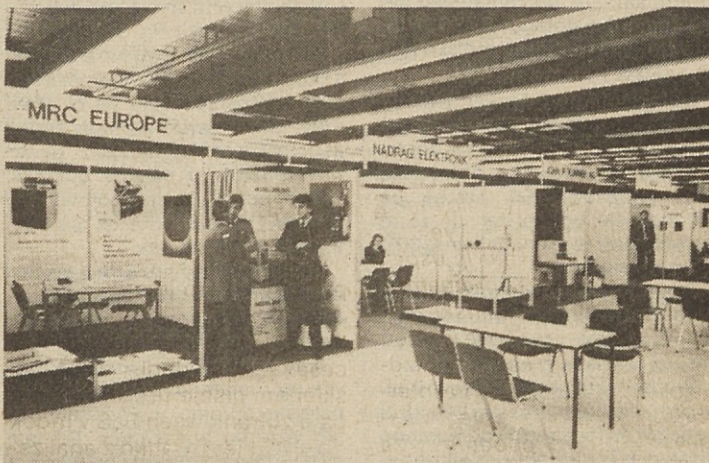
MIEL '85 dobil tudi najširšo mednarodno razsežnost, hkrati pa je predstavljal izredno priložnost za izmenjavo izkušenj na tem izredno pomembnem področju, na katerem dosega Iskra v zadnjem času že lepe rezultate.

Uvodni nagovor na posvetovanju je imel predsednik organizacijskega odbora MIEL in direktor Iskrine DO Mikroelektronika Ivo Banič.

LD

Posvetovanja o mikroelektroniki se je udeležilo približno 160 strokovnjakov. (foto LD)

O vse večjem mednarodnem pomenu posvetovanja govori tudi priložnostna razstava s številnimi tujimi razstavljalci. (foto LD)

Uvozna problematika Iskre Delte

Ugodnejši nakup repromateriala že na začetku daje prednost v konkurenčnem boju na tržišču. Seveda je pojem ugodnejšega nakupa relativen saj je v marsičem odvisen od spleta zunanjih pogojev, na katere ne moreš vplivati. Kljub temu velja, da imajo v okviru danih možnosti vedno prednost prožnejši in tisti, ki imajo boljši pregled nad celotno ponudbo. Za jugoslovanskega proizvajalca je vse to še toliko pomembnejše, ker je dodatno obremenjen z zagotavljanjem deviznih sredstev, kar je v zadnjih letih neizprosno pogoj.

Kako torej poteka uvoz repromateriala za Iskro Delto? Ima zagotovljene devize? Bo moč zagotoviti vse, kar proizvodnja potrebuje za svoj nemoten potek in ne na koncu, so si v Iskri Delti zastavili svoje delo tako, da imajo že v osnovi zagotovljeno možnost prožnega poslovanja. S takimi vprašanji smo se obrnili na Slavka Smolnikarja, ki je kot vodja mednarodnega uvoznega trženja Iskre Delte zadolžen za to področje.

Vaš oddelek je zadolžen za uvoz repromateriala in opreme. Je DO Iskra Delta uspevala pokrivali svoje devizne potrebe?

Naša delovna organizacija dosega v zadnjih letih izjemno hitro rast, pri čemer so nam vzporedno rastle tudi uvozne potrebe. Tako smo pred dobrimi 3 leti uvozili za nekaj nad 2 mio. dolarjev, pred 2 leti za 7,230 mio dolarjev in lani že za 12 mio. dolarjev. Iz teh navedenih vrednosti je že razvidno, kako pomembno je za našo DO dobro delovanje uvoznih služb, oz. našega oddelka, katerega dolžnost je nabava iz uvoza. Vso to našo dejavnost opravljamo v sodelovanju z IC, s katero tudi skupno odličimo o najpomembnejših vprašanjih.

Za primerjavo so morda zanimivi še podatki o vrednosti celotnega uvoza računalniške opreme v Jugoslavijo. Tako smo npr. od leta 1977 do 1983 uvozili za 526 mio dolarjev, leta 1979 in 1980 je bil ta uvoz približno 115 mio dolarjev, v letu 1981 je znašal 71 mio dolarjev, v letu 1982 77 mio dolarjev in v letu 1983 83 mio dolarjev. Za računalnike, ki so bili v najemu pa je bila letna najemina v 1981 in 1982 letu približno 32 mio dolarjev.

Ob tem smo jugoslovanski proizvajalci računalniške opreme uvozili leta 1982 za 20 mio dolarjev repromateriala, pri čemer smo uvozili za 4 mio dolarjev iz vzhodnih držav, ostalo pa iz industrijsko razvitih dežel.

Zanimivo je tudi to, kar nekateri ne želijo upoštevati, da domači proizvajalci s svojim proizvodnim programom že lahko pokrivamo 75% jugoslovanskih potreb po računalniški opremi ter, da za to opremo potrebujemo le okrog 30% deviznih sredstev.

Omenim naj še podatek, da se je število instaliranih računalniških sistemov celo povečalo, prav po zaslugi domače proizvodnje.

Preden začnemo obravnavati uvožno problematiko Iskre Delte bi opozoril še na izredno pomembno dejstvo, ki je bistveno omejilo dinamiko naše DO. To je namreč, da je bil razvoj računalništva v Sloveniji,

katerega ključni nosilec naj bi bila Iskra Delta, mišljen kot vsestransko družbeno podprt program. V naši republiki smo zato vgradili razvoj računalniške industrije v vse planske dokumente, kot eno izmed prioritet ter pred tremi leti sprejeli zakon o obveznem združevanju na tem področju. Vendar temu niso sledili ustrezni vzpodbujevalni ukrepi. Natančneje, obljubljenih deviznih in dinarskih sredstev za temeljit in učinkovit zagon domače proizvodnje ni bilo in jih še vedno ni. Tako tudi v tem primeru, kot v mnogih drugih velja domislica, da takoj zamenjamo 10 moralnih z 1 materialno družbeno podporo.

Iskra Delta je bila za to kljub vsem zagotovitvam in izraženi dobri volji prisiljena delovati izključno na komercialnih osnovah, kar pomeni lastno in zelo drago zagotavljanje deviznih sredstev.

Svoje uvozne potrebe smo, glede na to, da še nismo dovolj prcdrli v izvoz, pokrivali delno z nakupom deviznih sredstev na deviznem trgu, kot tudi z devizno soudeležbo naših kupcev.

Določen devizni priliv imamo še na osnovi skupnega izvoza z nekaterimi delovnimi organizacijami, v katere smo pred leti zaradi deviznih potreb vlagali in zdaj že lahko cenimo, da je bila ta naša usmeritev pravilna.

V celoti vzeto smo si lani zagotovili dovolj deviznih sredstev za pokrivanje naših uvoznih potreb in s tem nemoteno poslovanje. Eako tudi v letošnjem letu ne bi smeli imeti odločilnejših zastojev zaradi zagotavljanja najnujnejših deviznih sredstev, oz. 12 mio. dolarjev, vsaj če bomo uspeli zagotoviti tudi dinarske prilive, ki niso povsem odvisni samo od nas.

Kaj nam lahko poveste o sestavi vašega uvoza in vaših osnovnih načelih pri nakupovanju repromateriala?

Nad 95% našega uvoza predstavlja repromaterial za strojno računalniško opremo, vse od integriranih vezij do podskeopov. Pri tem smo vezani predvsem na dobave iz držav z visoko razvito tehnologijo, torej na tržišča ZDA, Japonske in

držav, kjer imajo naši poslovni partnerji, kot je npr. firma DEC, svojo proizvodnjo. Zato imamo tudi dokaj močan uvoz iz Škotske in Irske.

Sicer naše nakupe repromateriala ločimo: na nakup integriranih vezij in raznih ostalih komponent na prostem trgu, na nakupe perifernih enot in nakupe določenih centralnih procesnih enot.

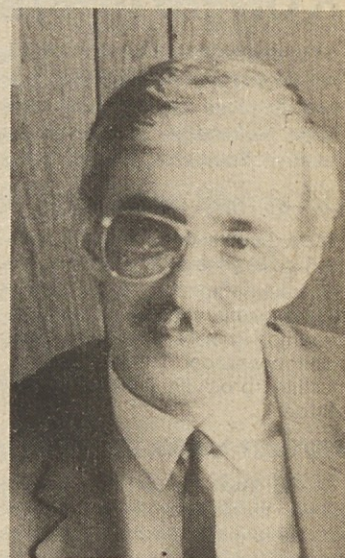
Če se še ozremo na dobavitelje, velja omeniti naš dolgoročni koncept dela, ki izhaja iz sodelovanja s firmo DEC izpred 8, ali 9 let, ko smo začeli kot njihovi zastopniki in potem pristopili k sodelovanju po načelu OEM (original equipment manufacture) to pomeni, da imamo v vsakem trenutku možnost kupiti le tisto, kar res nujno potrebujemo, s tem, da lahko vse ostalo za dodelavo in zaokrožitev naših izdelkov, to je računalniških sistemov, napravimo sami, ali kupimo drugje. To nam seveda daje širšo možnost lastnega razvoja ter samostojnega odločanja in osnovo za prožnejše poslovanje. Tako naš razvoj postopno osvaja posamezne izdelke ter nam s tem zmanjšuje poslovno ter devizno odvisnost.

Osnova našega nakupovanja v tujini postaja tako predvsem kakovost oz. najugodnejše razmere med kakovostjo in ceno.

V zadnjem času je na svetovnem trgu zelo konkurenčna ponudba perifernih enot za mikroročunalniške sisteme, kot je naš PARTNER, cene se znižujejo, tehnološka raven se dviga in usmeritev na najugodnejšega kupca že lahko prinese bistvene prihranke.

Smo pa imeli lani precej težav z dobavami določenih komponent po katerih je bilo na svetovnem tržišču veliko povpraševanje. Vendar ocenjujemo, da je bilo to povpraševanje tudi nekoliko umetno dvignjeno in bi se po naših predvidevanjih moralo to tržišče do konca leta umiriti.

Za zagotavljanje komponent smo prav iz omenjenih razlogov izrabili vse možnosti, kot npr.: neposredni nakup od proizvajalcev, nakup prek Iskrine zunanje mreže in nakup prek različnih distributerjev.

Slavko Smolnikar

Vendar smo se bili zaradi zagotavljanja tekoče proizvodnje prisiljeni marsikdaj zatekati h kratkoročnim rešitvam, kot izhodu v sili.

So izvozne omejitve izdelkov visoke tehnologije, ki so jih v zadnjih letih uvedle industrijsko najrazvitejše dežele, zajele tudi Iskro Delto?

Zaradi restrikcij nimamo težav z nabavo repromateriala. Bolj nas bremenijo dolgi dobavni roki, ki jih skušamo v dogovoru z dobaviteljem skrajšati, ali nadomestiti z raznimi ekvivalenti, če je to tehnično izvedljivo.

Restrikcije, ki so jih predvsem v zadnjih letih uvedle ZDA in industrijsko razvite dežele Zahoda v okviru COCOM (Koordinacijskega komiteja članic NATO Pakta in Japonske) za izvoz izdelkov visoke tehnologije na Vzhod, povečini niso zajele Jugoslavije, predvsem ne Iskre Delte. Morda je nekoliko več administrativnega dela, vendar omejitev v bistvu nismo občutili. Reči velja, da imamo v tem smislu izredno ugoden status. Po drugi strani smo s svojo razvojno in poslovno usmeritvijo tudi mi skrbno pazili, da ne bi prišlo do kršenja obstoječih tovrstnih predpisov.

Tak ugoden status želimo še nadalje obdržati. Naš osnovni cilj je le zmanjšati naš tehnološki zaostanek za najrazvitejšimi in smo se zato prisiljeni vezati na naj-sodobnejšo tehnologijo tam, kjer je to možno, kar pomeni za našo uvozno službo, da moramo dobaviti proizvodnji in razvoju naj-sodobnejše komponente in ostalo.

Vaše uvozne potrebe lahko nadomestite tudi z domačo proizvodnjo?

Nadomeščanju uvoženih delov z domačimi posvečamo v Iskri Delti izjemno pozornost in tudi nekateri rezultati so že tu. Nekateri dele nam je uspelo v celoti osvojiti. Omenim naj npr. 4 in 16 kanalna

Seja predsedstva konference OOS

O letovanju in aktivni rekreaciji

Trinajsta seja predsedstva Konference osnovnih organizacij sindikata, ki je bila minuli torek v novogoriški Iskri — Avtoelektriki, je bila v glavnem »rekreacijska«. To seveda ne pomeni, da so predsednik in člani predsedstva sindikata ter vabljeni izvajali določeno zvrst rekreacije. Ne, le na dnevnem redu so bile predvsem točke, kot so razpis počitniških zmogljivosti za letovanje v letošnjem letu, pristop k aktivni rekreaciji, sprejem pravilnika o enotnih kriterijih za upravljanje počitniških zmogljivosti — in še nekatere druge.

vmesnika, ki smo ju razvili doma in je uvoz repromateriala zanje zmanjšan na desetino. Pri tem seveda izrabljamo tudi zmogljivosti ostalih DO Iskre: Mikroelektronike, Kibernetike, Telematike, Avtomatike itd. Enako delamo še na osvajanju drugih delov, omenim naj le proizvodnjo mikroročunalnike PARTNER in miniračunalnike DELTA 800, v katerih smo bistveno spremenili sestavo našega uvoza.

V zadnjih letih nam je že uspelo osvojiti dovolj znanja, da smo proizvodnjo na osnovi uvoženih podsklopov v dobri meri nadomestili s proizvodnjo na osnovi elektronskih komponent, kar pomeni bistveno razliko v končnem deviznem seštevku.

Če pogledamo samo omenjeni primer asinhronnega vmesnika vidimo, da uvoženi stane 4.000 dolarjev, medtem, ko za naš lasten produkt potrebujemo le eno desetino deviznih sredstev. Torej je uvoz še vedno nujen, vendar je uvozna odvisnost krepko zmanjšana.

Še vaše najpomembnejše naloge v letošnjem letu?

Ena izmed naših osnovnih usmeritev je iskanje novih nabavnih tržišč, saj se bomo morali bolj usmeriti na tržišča Daljnega vzhoda, kjer je vse več kakovostnega repromateriala po ugodnih cenah, za kar bo seveda nujna stalna prisotnost na teh tržiščih.

Skratka, naš cilj je imeti čim boljši pregled nad celotno svetovno ponudbo in na osnovi danih možnosti sproti zagotavljati najugodnejše nakupe, pri čemer bomo seveda še stalno težili k ustreznemu reciprociteti, to je, da bi dobave repromateriala visoke tehnologije čim bolj pokrivali s protidobavami produktov visoke tehnologije iz naših delovnih organizacij.

Boris Čerin

Potem, ko je Miloš Vodopivec, predsednik sindikata Avtoelektrike podal pregled izvrševanja sklepov prejšnje seje — bili so vsi realizirani — je vodja področja družbenega standarda in varstva pri delu Jože Štrukelj obrazložil razpis počitniških zmogljivosti za letovanje v letu 1985. Poudaril je, da je teh zmogljivosti nasproti prejšnjim letom za 60% več, kljub temu pa so člani predsedstva imeli nekaj pripomb na njihovo razdelitev. Poznavalec razmer je to sicer razumljivo, saj razdeliti obstoječe zmogljivosti med zaposlene v enajstih temeljnih organizacijah in skupnih službah, predvsem zato, ker je v Avtoelektriki tudi letos kolektivni dopust, ni povsem enostavno. Po pripombah delegatov so se zedinili, da se dobijo na skupnem posvetu že prihodnji teden poverjeniki po TOZD in DSSS in z referentom za družbeni standard Fabjanom Vičičem uskladijo razdelitev kar najbolj ustrezno in v zadovoljstvo velike večine zaposlenih.

Prav je, so menili na seji, da se sprejme tudi pravilnik o enotnih kriterijih za uporabljanje počitniških zmogljivosti, last Iskre: Avtoelektrike. Le-tega je obrazložil Jože Štrukelj, skrbno zabeležil vse pripombe, prečiščeno besedilo pa bo dal v sprejem članom izvršilnih odborov OO sindikata.

Že dlje se v novogoriškem kolektivu pojavljajo potrebe, da bi začeli z aktivno rekreacijo v zdravilišču, zlasti za tiste delavke in delavce, ki delajo na zdravju škodljivih delovnih mestih. Ta delovna mesta so predvsem v galvaniki, livarni, kalirnici, lakirnici, predobdelavi okrovov, rotorskega lista, na stiskalnicah, na določenih linijah žarnic itd.

Poleg navedenih del je problematična tudi kategorija delavcev, pri katerih se kažejo razne bolezni lokomotornega aparata, to so predvsem starejše delavke, ki delajo že vrsto let za tekočimi trakovi.

Torej je prav zato pritisek na zdravilišča iz dneva v dan večji, žal pogostokrat prepoznano, saj pride v tem primeru do izraza le kurativno zdravljenje in o kakršni koli preventivni dejavnosti ni več moč govoriti.

Za potrebe Avtoelektrike bi bilo zelo potrebno, da bi v zdravilišču (predvidoma Čateške, ali Dolenjske toplice) zakupili čez vse leto dvoposteljno sobo, saj bi na ta način začeli izvajati aktivno rekreacijo.

Jože Štrukelj je članom predsedstva tudi obrazložil, kako bi obliko zdraviliškega zdravljenja izvajali. Za tiste, ki jih zanima, smo napravili povzetek obrazložitve:

Predlog za napotitev na aktivno rekreacijo naj bi izdelal lečeči zdravnik, glede na ugotovitve zdravstvenega stanja delavca ob sistematskem pregledu.

Pri odločanju o napotitvi na rekreacijo naj bi sodeloval poleg lečečega zdravnika še strokovni team v sestavi: predstavnik varstva pri delu in družbenega standarda, obratovodja ter IO OOS posamezne TOZD, oz. DSSS.

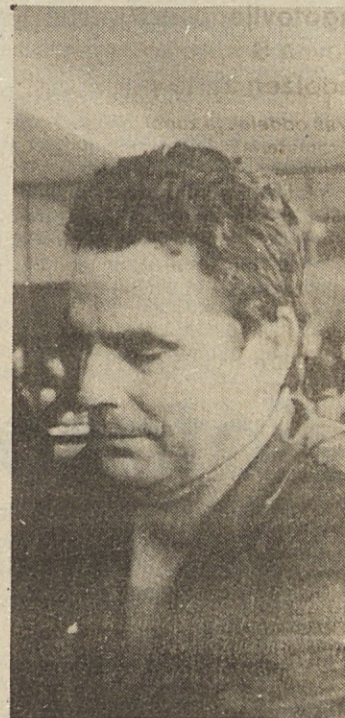
Poleg kriterija zdravstvenega stanja naj bi kot pogoj upoštevali še: delovno dobo delavca, trajanje zaposlitve na zdravju škodljivem delovnem mestu, že predhodno koriščenje zdraviliškega zdravljenja.

Aktivna rekreacija naj bi zajemala le kopanje v bazenu, telovadbo in fizioterapijo ter penzijski del. Ta oblika aktivne rekreacije naj bi trajala največ 10 dni.

Delavci naj bi za čas trajanja aktivne rekreacije koristili redni letni dopust, razen v primeru težje nesreče pri delu, ali poklicnega obolenja. V takih primerih bodo delavci za čas aktivne rekreacije v bolniškem staležu. Stroške za aktivno rekreacijo bo subvencionirala DO v višini 50%, preostali del pa bi plačal koristnik v treh mesečnih obrokih po vrnitvi iz zdravilišča.

V kolikor bi delavca napotili na aktivno rekreacijo v zdravilišču zaradi posledic težje nesreče pri delu, ali poklicnega obolenja, plača stroške v celoti DO.

Na predlog lečečega zdravnika in strokovnega teama sprejme sklep o napotitvi na zdraviliško zdravljenje posameznika IO OOS

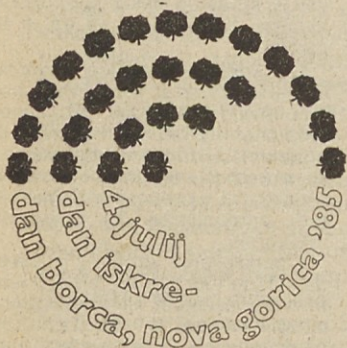
Sejo je vodil predsednik sindikata Miloš Vodopivec

TOZD, oz. DSSS. Člani predsedstva so predlog soglasno potrdili.

V nadaljevanju seje je pomočnik glavnega direktorja Robert Žerjal podal predlog kandidata za »Nagrada Iskre 85«, ki jo bodo podelili na dnevu Iskre, 29. junija letos v Novi Gorici.

Ob zaključku seje pa so predstavniki področja družbenega standarda seznanili člane predsedstva še z izleti, ki jih v okviru sindikata pripravljajo ob koncu maja. Ponudba je dokaj pestra, saj bo možno en dan pohajkovati po Istri z zaključkom v Lipici. Ta izlet je predvsem za tiste, ki ne smejo prespati drugje, kot v domači postelji. Dva dni bo moč občudovati lepote Prekmurja, kdor pa bi rad spoznal Ohrid, amor bo možno poleteti z letalom, se bo prijavil na tridnevni izlet. Na željo posameznikov pa bo možno priti do Ohrida tudi z vlakom, kar pa bo trajalo nekoliko dlje (skoraj pet dni), bo pa tudi ceneje kot z letalom.

Marko Rakušček

dobrodošli
na primorskem,
iskraši in prijatelji

Stroj, ki bo za tretjino povečal proizvodnjo

V semiški Iskri so pred nedavnim nabavili nov stroj za proizvodnjo metaliziranih folij, s katerim bodo proizvodnjo povečali kar za tretjino. O tem je daljši zapis objavilo interno glasilo semiške delovne organizacije Kondenzator. Natisnilo je namreč razgovor z vodjo proizvodnje Antonom Kambičem, ki je uredniku glasila Branku Pečjaku podrobneje odgovoril na nekaj zanimivo zastavljenih vprašanj. Zavoljo tega smo iz razgovora povzeli nekaj najbistvenejših in najzanimivejših dejstev in ugotovitev.

Na vprašanje, kako je prišlo do nabave še enega stroja za metaliziranje, je Anton Kambič odgovoril: Anton Kambič odgovoril:

»Lani smo pričeli iskati možnosti za nabavo stroja za metaliziranje predvsem zato, ker se je v TOZD Energetski kondenzatorji spreminila tehnologija in so potrebe po metaliziranem polypropylenu večje. Poleg tega sta stroja, ki sta v stalnem triizmenskem in tudi štiriizmenskem obratovanju polno zasedena in če bi prišlo do loma, ali samo do okvare, bi to pomenilo zastoj v proizvodnji TOZD Elektronski kondenzatorji in TOZD Energetski kondenzatorji.

Začeli smo iskati ponudbe na svetovnem tržišču. Ponudbe za nove stroje so prišle iz Japonske in Nemčije, iz ZDA pa smo prospekti, vendar zaradi težavnih pogojev uvoza nismo mogli uvoziti nobenega izmed teh strojev, kar pa bi bilo seveda najboljša rešitev. Zaradi tega smo začeli iskati pri proizvajalcih metaliziranih folij rabljen stroj, ki je seveda veliko cenejši. Prišli sta dve ponudbi iz Finske in Škotske.

Oba stroja smo si šli ogledat in na podlagi opravljenih poskusov ter ohranjenosti stroja smo se odločili za stroj firme »Leybold Herauje« širine metaliziranja 500 mm, kupili

pa smo ga na Finskem pri tvrdki »Evomec Oy«

Po ureditvi celotne dokumentacije in pridobitvi vseh soglasij za uvoz smo stroj pripeljali februarja letos v Semič. Med čakanjem na stroj smo uredili prostor za njegovo namestitvev.

Na nadaljnje vprašanje, kaj vse je bilo treba storiti za normalno obratovanje je sogovornik odvrnil:

»Nekaj dni po prispetju stroja smo začeli z montažo v prostoru, kjer bo obratoval. Ker je bil stroj že prej v uporabi, smo ga še dodatno razstavili in očistili vse dele, zamenjali tesnila in dotrajane ležaje.

Največ težav pa so nam povzročila dela pri odstranjevanju kamenca iz hladilnega sistema. Veliko dela je bilo tudi s priključevanjem in spajanjem elektronskega krmilnega in pogonskega dela stroja. Usposobljen je bil tudi vakuumski sistem tako, da zdaj že dosegamo potreben vakuum za naprevanje aluminija.

Opravili smo tudi že prve preizkuse s strojem. Pri tem smo ugotovili, da deluje vakuumski sistem brezhibno, aluminij se napreva normalno, ugotovili pa smo, da je zategovanje folije nekoliko premajhno. Stroj bo pripravljen za normalno obratovanje takoj, ko bodo delavci iz elektronike vzpostavili pravilno zategovanje.

Ob koncu pa je Anton Kambič še povedal, da se bo stroj, glede na stroške nakupa, montaže in zamenjave delov, pri polnem obratovanju izplačal že približno v pol leta.

D. Ž.

Fotokopiranje pri nas

Včasih so tipkarice, ali kar tajnice pomalem ves delovni dan pretipkavale obširna besedila. Tega skrajno težaškega in zoprnega dela po večini ni več. Vmes je posegla tehnika. Za razmnoževanje pisemnih sporočil, ali dokumentov in celo fotografij so zdaj v rabi fotokopirni stroji. Prejšnjih deset prstov tipkarice je zdaj simbolično nadomestil en sam — na tipko »on«.

V okviru tiskarne Invest servisa je tudi fotokopirnica. Te storitve opravljata dve prav za to usposobljeni delavki na treh strojih, sicer pa je fotokopirnih strojev vseh skupaj 20, ostali so po nekaterih nadstropjih PPC in drugih krajih, kot je računovodstvo na Cankarjevi 10 in inženiring na Cankarjevem nabrežju 11. Vsi stroji izvršejo na mesec približno 260 tisoč kopij v vrednosti skoraj dveh milijonov dinarjev.

Posamezna kopija velja 7,5 dinarjev in je cena občutno manjša od cen v drugih zunanjih fotokopirnicah, tudi zasebnega sektorja. Tiskarna je uspela znižati ceno s preprosto potezo, da sama razreže kupljene pole papirja formata A 1 na ustrezne velikosti A 4, ali A 3 in s tem prihrani kar četrtino stroškov.

Če bi zapisali, da ta majhen specializiran oddelek nima težav, bi se zlagali. Težave odsevajo zlasti v neenotnem strojnem parku. Stroji so izdelki treh svetovnih proizvajalcev: Canona, Xeroxa in Nashue. Zvečine so to Xeroxovi fotokopirni stroji, stari tudi deset let, ki so dali od sebe že več kot milijon kopij, seveda po opravljenem generalnem popravilu. Količina presega vsa pričakovanja, zato Invest servis upravičeno vztraja pri nakupu novih Xeroxovih strojev. Letos se je devetnajstim pridružil dvajseti in sicer 10/30, najnovejša cena za tako napravo je zdaj že nad dva milijona dinarjev.

Seveda pa tu ne gre brez rednega vzdrževanja celotnega strojnega parka. Za Xeroxove opravlja servisne posege beograjski Nacional, oz. njegova enota v Ljubljani. Canon kopirne stroje popravlja zasebni obrtnik, ker je cenejši od zastopnika ljubljanske Avtotehne, vendar pa Avtotehna le bdi nad strojem NB 270, ker je še v jamstveni dobi. Ta stroj ima tudi to prednost, da z njim lahko pomajnjšajo, ali povečajo besedila, skice

in podobno, kar pride zelo prav statistikom in sestavljalcem tabel, ker jih potem lahko posredujejo raznim organom in službam. Tudi servis Nashue je urejen in v glavnem ni problemov z nadomestnimi deli.

Pri pregledu možnosti, kako bi še za nekaj dinarjev prihranili pri stroških za posamezno fotokopijo, je ostala na rešetu edinole možnost, da bi Invest servis združil delo na enem samem mestu, z na-

kupom nekaj novih strojev in zaposlitvijo še dveh delavcev. Šibka stran tega predloga je, da bi odpadlo fotokopiranje v posameznih nadstropjih pri receptorjih, s tem pa bi bilo več tekanja, torej zamuda zaradi prenašanja papirjev, vendar ne zaradi dela samega.

Zalka in Karla v fotokopirnici pravita, da je težko delati z ljudmi, ker se vsakemu naročniku mudi. Vsak bi imel rad kopije takoj, da bi kar počakal pred strojem. Žal še ne znata čarati. »Ko bodo priredili tečaj za čaranje, se bova prijavi med prvimi«, sta se zasmejali.

Včasih je sprejemala fotokopirnica dela z naročilnicami za vsako storitev posebej. Tega zdaj ni več. Naročilnice veljajo za mesec dni, kar je sprostito nekaj administrativnega dela, večina pa ga je še ostala.

Fotokopije so razvrščene tudi po namenu uporabe. Brez davka obračunavajo fotokopije strokovno-tehnične literature, načrtov in projektov, s prometnim davkom pa so obremenjena druga besedila, obrazci itd. Posebej obračunavajo tudi pomanjšane, ali povečane fotokopije.

Zmanjševanje stroškov je seveda možno tudi z druge strani. S tehničnim premislekom, ali je res potrebno tolikšno število kopij. Toda kdo bo ocenil, če je posamezna storitev res potrebna? Najlaže naročnik sam. On, natančneje njegova delovna organizacija, ki tudi poravnava vse stroške.

A se kljub temu velja nekoliko zamisliti ob 260 tisoč kopijah na mesec!

Marjan Kralj

Če ni navala, poteka razmnoževanje v foto-kopirnici hitro (foto: M. Kralj)

TOZD Polprevodniki

Prizadevenja za boljšo kakovost

Zvest o pomembnosti izboljševanja kakovosti izdelkov in poslovanja nasploh postaja vedno bolj prisotna tudi v Iskri, saj mednarodno tržišče postavlja vedno nove, ostrajše kriterije in standarde, ki jih brez stalnih in organiziranih prizadevanj ne bo mogoče izpolniti. Zato so se tudi v TOZD Polprevodniki v Trbovljah sistematično lotili dela na tem področju, tako s tehnološkega, kot tudi s človeškega vidika.

Najpomembnejši del pristojnosti in odgovornosti nosi služba kakovosti, ki pokriva pravzaprav ves proizvodni proces, od raziskav trga, prek vhodne kontrole, kontrole elementov (procesna in končna) do centra za kakovost, kjer oblikujejo interne standarde, testirajo elemente in delajo stroškovne in kvalitativne analize posameznih faz v proizvodnem procesu.

Vodja službe za kakovost Alojz Gorišek je spregovoril tudi o težavah, s katerimi se vsakodnevno spopadajo. Med najresnejšimi je omenil neustrezno opremo, nedorečen razvoj, prepočasno prilagajanje zahtevam kupcev in kritična mesta v proizvodnji zaradi človeških dejavnikov.

Vse te pomanjkljivosti skušajo odpravljati z novimi organizacijskimi prijemmi, ki se začnejo že pri zagotavljanju ustreznih materialov, na podlagi natančnega tehnološkega definiranja in dogovorov s kupci.

Uvajanje robotizacije in avtomatizacije je naslednji izmed začrtanih ciljev, s čimer naj bi se bistveno dvignila raven kakovosti, saj bi tako postopno odpravili kritična mesta v proizvodnji.

Prehod k izvajanju medfazne kontrole kakovosti s strani proizvodnje naj bi potekal v smislu večje produktivnosti in aktivnejšega sodelovanja delavcev iz neposredne proizvodnje, s posebnim poudarkom na samokontroli.

Še večji pomen kot doslej nameravajo posvetiti nagrajevanju kakovosti in motiviranju delavcev za boljšo kakovost, s čimer bi zmanjšali izmet in reklamacije.

Sistem integralnega zagotavljanja kakovosti naj bi zaživel na vseh ravneh v proizvodnji, kar bi bila osnova za nadaljnja prizadevanja v smislu celovitega zagotavljanja kakovosti, ki vključuje tudi poslovodne ravni. Velik korak v tej smeri vidijo tudi v sistemu IS 9000, ki omogoča zagotavljanje profesionalne kakovosti elektronskih elementov po kakovostnih kategorijah. Z njim bodo odpadli dogovori s posameznimi kupci, saj bodo merila in zahteve znani že vnaprej.

V tem trenutku pripravljajo v Trbovljah standarde za svoje osnovne izdelke: 1A mostičke in 1A diode.

Optimalni pogoji, ki bodo omogočali izvedbo vseh začrtanih akcij pa bodo zagotovljeni šele z dokončanjem investicije — z novimi prostori in sodobno opremo, med drugim z roboti in računalniško

vodenim merilnim sistemom. Pridobil bodo ustrezna skladišča, kjer bo zagotovljen popoln pregled nad zalogami.

Odločitev, da se s problemom kakovosti spoprimejo celovito, vključuje tudi uvedbo krožkov za zagotavljanje kakovosti. Njihov cilj naj bi bil mnogostranski: večja motiviranost delavcev, boljši medsebojni odnosi, seznanjanje delavcev s celoto proizvodnega procesa in vzpodbujanje inovativnosti, kar vse učinkuje na večjo produktivnost, boljšo kakovost in manjše stroške.

V Polprevodnikih že deluje 5 krožkov, v katere je vključenih okrog 50 delavcev in sicer v naslednjih fazah proizvodnje: 1A dioda (montaža in merilnica), 1A mostički, močnostne diode, paletizacija. V načrtu pa imajo še ustanovitev krožkov v galvaniki in na liniji planarnih diod.

Pri izboru delovnih mest, ki naj bi jih vključili v krožke, so upoštevali najprej pomembnost izdelka, množičnost in kontinuiranost proizvodnje. Krožki delujejo od leta 1983 in po dosedanjih izkušnjah so jih ocenili kot izredno pozitiven prispevek k naporom za izboljšanje kakovosti v pogovoru s članicami krožka »Mostički« smo želeli izvedeti mnenje delavk o tej novi organizacijski obliki.

»Naš krožek, šteje 7 članic — Staša Matijević, Joža Naglič, Olga

Dimič, Erna Detela, Jana Stanko, Marija Povše, Helena Francišar. Vodje krožkov so se udeležili strokovnega usposabljanja na posebnih seminarjih, ki so jih organizirali na ravni SOZD. V začetku delovanja smo imele sicer nekaj težav zaradi nerazumevanja sodelavk, vendar, ko smo jim razložile pomen krožka, smo naletele na malo več razumevanja. Kmalu smo spoznale, da krožek lahko predstavlja uspešno organizacijsko obliko, s pomočjo katere lahko učinkoviteje rešujemo težave, s katerimi se vsakodnevno srečujemo pri delu. Enkrat tedensko se zberemo na sestanku, kjer skupno določimo problem, ki zahteva takojšnje ukrepanje in nato predlagamo možne rešitve. Po potrebi se posvetujemo tudi s strokovnjaki, ki nam večkrat priskočijo na pomoč. Spoznale smo, da tak sistematičen način dela omogoča hitrejše in učinkovitejše odpravljanje motenj v proizvodnji.

Sodelovanje z nadrejenimi se je precej izboljšalo, ker se tudi same počutimo soodgovorne za nemoten potek dela. Vzdušje v skupini je precej bolj sproščeno, saj vsi zaposleni sedaj bolj enakopravno sodelujemo. Poskrbele smo tudi za redno obveščanje prek oglasnih desk pri vsaki proizvodni liniji tako, da smo sproti seznanjene s količinskimi in kakovostnimi dosežki.

Alojz Gorišek — vodja službe za kakovost (foto: I. S.)

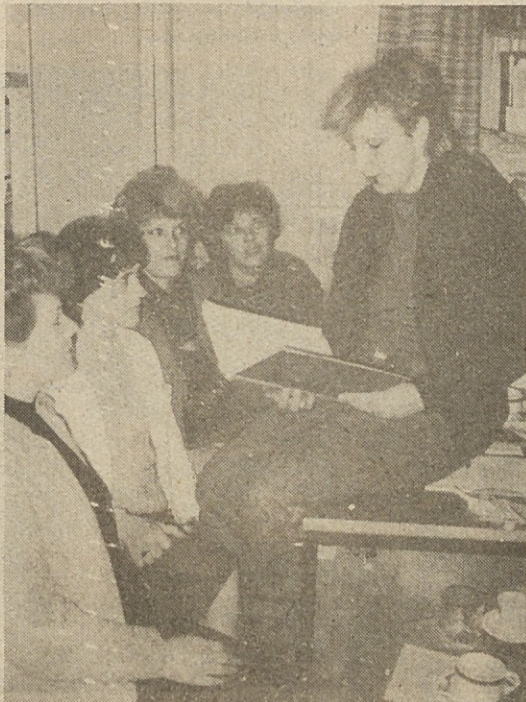
Lani smo prijavile pet inovacij, ki so bile sprejete. Teža dosežka smo še posebno vesele in nam pomeni veliko vzpodbudo za nadaljnje delo.

Inovacije v naši TOZD ocenjuje posebna komisija in za vsako določeno nagrado, ob koncu leta pa analizirajo tudi pozitivne učinke, ki jih še dodatno nagradijo.

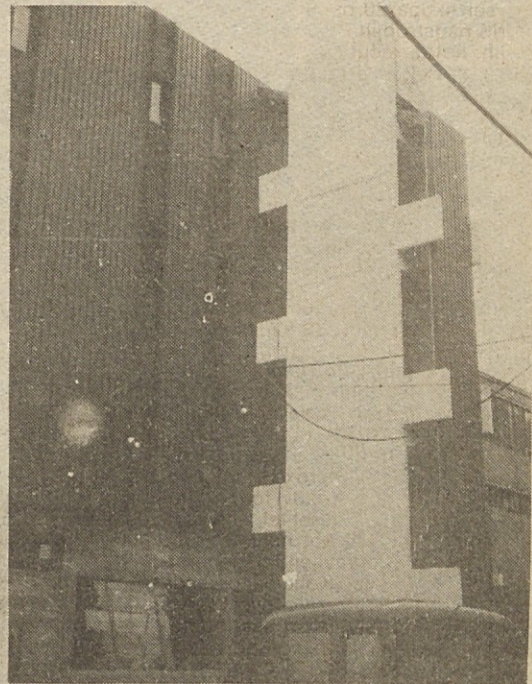
Aktivnost v našem krožku stalno narašča in začetne težave zaradi nerazumevanja sodelavk so skoraj odpravljene. Moti pa nas, da nimamo ustreznega prostora, kjer bi se lahko sestajale. Upamo, da bo tudi to urejeno, ko bo dokončana nova zgradba.

Želele bi tudi več izmenjave izkušenj z ostalimi krožki v Iskri in izven nje. V kratkem načrtujemo obisk v Industrijski elektroniki v Kostanjevici, kjer bi rade spoznale način dela v podobnih delovnih sredinah in dobile še dodatne ideje za naše delovanje.

J. S.

Članice krožka »Mostički« (foto: I. S.)

Novi del Iskro TOZD Polprevodniki v Trbovljah (Foto: I. S.)

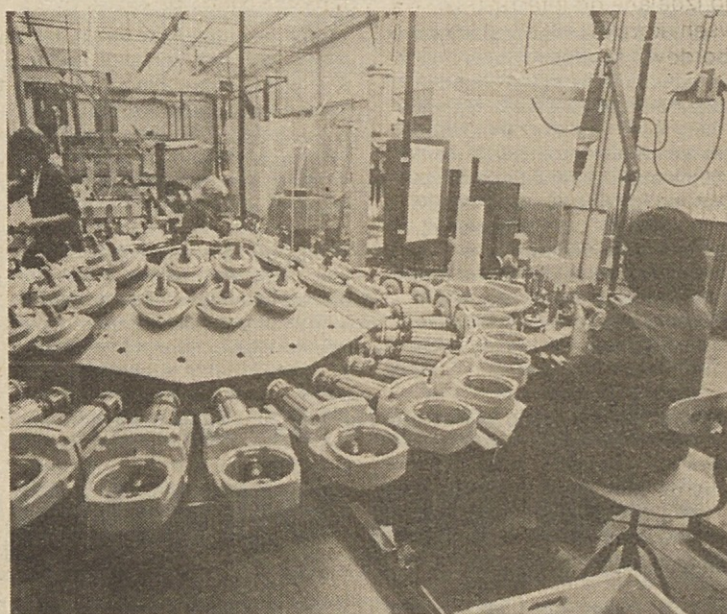
Obisk delovne skupine SOZD Iskra v DO Električna orodja

Treba bo hitreje posodabljati izdelke in se prilagajati razmeram na domačem in tujem tržišču

Električna orodja so trdna delovna organizacija, ki dokaj uspešno premaguje zaplete in težave, s katerimi se ubadajo vse naše organizacije. Manj zadovoljni smo lahko le z likvidnostnim položajem, saj zapadle obveznosti že povzročajo dohodkovni infarkt. Izhod iz tega položaja vidijo v Električnih orodjih v učinkoviti skupni akciji z Iskro Commerce, ki naj bi zagotovila izplačilo terjatev in izvoz že izdelanih orodij.

Program električnih orodij je eden izmed začetnih v kranjski Iskri. Z reorganizacijo Iskre Elektromehanike je TOZD ERO leta 1982 postal samostojna delovna organizacija. Tako sta v proizvodnem smislu pod okrilje Električnih orodij prišli tudi firmi ISKRA EMEC v Ekvadorju in Perles v Švici. Programski delitev med Perlesom in TOZD ERO se je začela že pred reorganizacijo tako, da so v Perlesu izdelovali samo kotne brusilnike večjih moči, v Perlesovem obratu v Barceloni pa VF generatorje in vibrirne igle. Pred nekaj leti je bila v Perlesu 300 delavcev, zdaj jih imajo le 80. Proizvodnja je bila prenešana v organizacijo Dugi rat. Letos pa bodo v Kranj prenesli še izdelavo elektromotorjev, s čimer bo prenos zaključen. Perles bo obdržal le izdelavo naprav za gradbeništvo, saj status proizvodnega obrata Iskri omogoča kooperacijske izmenjave.

ISKRA EMEC je nastala leta 1975. Električna orodja mu dobavljajo sestavne dele. Pod nadzorom in s tehnično pomo-

čjo postopno osvajajo izdelavo enostavnih sestavnih delov. Ta proces je omejen z investicijsko sposobnostjo te firme in z relativno nizko tehnično ravniyo kooperantov v Ekvadorju.

V Električnih orodjih je danes 718 zaposlenih, od tega 320 žensk. Kadrovska struktu-

ra je ugodna in jo bodo še izboljšali. Skupaj imajo 44 štípendistov, 45 delavcev se izobražuje ob delu — 33 na višjih in visokih šolah, dva pa sta se odločila za podiplomski študij. S tem skušajo zagotoviti čimveč novih kadrov, ki jih na Gorenjskem primanjkuje.

DO Električna orodja je lani ustvarila 4,3 milijarde din celotnega prihodka; 860 milijonov din dohodka, za sklade so namenili 90 milijonov din. Vrednost doma prodanih orodij in rezervnih delov znaša 3,1 milijarde din, izvozili pa so za 8 milijonov dolarjev blaga. Uvoz je znašal le 3,7 milijonov dolarjev. Fizični obseg proizvodnje se je lani v primerjavi z letom 1983 povečal za 18%. Izdelali so 328.000 kosov. Močno so povečali tudi asortiment. Proizvodni program obsega štiri glavne skupine:

hobi program, industrijski program za profesionalno rabo, orodja za obdelavo lesa in orodja za gradbeništvo.

Letos naj bi ustvarili 6,7 milijard din celotnega prihodka, 1,2 milijarde din dohodka, 140 milijonov din za sklade. Izvoz naj bi povečali na 8,7 milijonov dolarjev, izdelali naj bi 400.000 strojev, kar je 15% več kot lani. Na domačem trgu načrtujejo prodajo orodij in rezervnih delov v višini 4 milijarde din.

Položaj na trgu se slabša

Ob obravnava poslovanja v prvem trimesečju se kažejo posledice nekontroliranih, ne-

predvidenih podražitev vseh surovin in storitev. Zato Električna orodja za prvo trimesečje niso mogla oblikovati poslovnega sklada. Samo obresti so znašale toliko, kot vrednost izplačanih osebnih dohodkov, to je 110 milijonov din.

Na zunanje tokove in anomalije kolektiv nima vpliva, močno pa si prizadevajo, da bi našli vzroke in izhod iz sedanjega položaja. Skupaj z Iskro Commerce naj bi zagotovili izpadla devizna sredstva in izvozili že izdelane izdelke. Skrbi jih tudi zmanjševanje prodaje na domačem trgu. Posamezniki pa tudi večje organizacije se redkeje odločajo za nove izdelke, stare pa zaradi stroškov in omejitev pri naložbah vedno več popravljajo.

kurenco zahteva pogoste spremembe električnih orodij. Tudi na to področje prodirajo sodobne tehnologije in elektronika. V Električnih orodjih pa ugotavljajo, da jim zaradi likvidnostnih težav program prehitro zastareva. Smernice imajo izdelane do leta 1990, žal pa vseh korakov akumulacija ne bo dovoljevala.

Dobra obveščенost zagotavlja dobro samoupravo

Delavcu je vsak dan teže. Kupi problemov in ekonomskih pritiskov vplivajo tudi na njegovo miselnost, da njegov

nja za politično delo je vedno manj. Zato v Električnih orodjih skušajo mlade animirati s srečanji, kar pomeni manj povivanja in več dela in skupnih akcij. Uspešno sodelujejo predvsem z mladimi v Kibernetiki. S skupnimi akcijami pridobivajo denar za izlete in podobno, da ne bremenijo kolektiva. Z mladimi v Telematiki v preteklosti niso našli skupnega jezika, pričakujejo pa uspešnejše sodelovanje, saj imajo mladi v Telematiki novo vodstvo.

Precej prizadevanj je namenjenih prenašanju informacij od delegatov v bazo. Delavci se zavedajo pomena funkcij. Devet odstotkov zaposlenih je v zvezi komunistov. Osnovna organizacija ZK uspešno deluje, v teku je evidentiranje za

prihodnje volitve. Izbrali bodo tudi kandidate za novo vodstvo osnovne organizacije. V zadnjih dveh letih niso sprejeli novih članov, letos pa naj bi sprejeli dva. Mladinska organizacija v preteklih letih ni bila dovolj aktivna, njeno sedanje aktivno delovanje pa je vidno tudi v novih kandidatih za sprejem v ZK.

Od članov ZB so v Električnih orodjih ostali le štirje. Delujejo v združenem aktivu ZB, kjer se podrobno seznanijo z načrti kranjskih organizacij Iskre. Vedno so pripravljene sodelovati in pomagati pri skupnih akcijah, ki so nujne v teh letih. Ohranjajo tudi stike z upokojenimi člani.

Alojz Boc

Sestanka v DO Električna orodja so se udeležili: **Jože Zaletel** — direktor delovne organizacije, **Dušan Prezelj** — pomočnik direktorja za splošne in kadrovske zadeve, **Boris Kerstein** — pomočnik direktorja za finance, **Stane Stare** — predsednik DS DO, **Vinko Zupan** — predsednik poslovnega odbora, **Miha Kramar** — predsednik aktiva ZB, **Igor Poljšak** — sekretar OOKZ, **Janez Rešek** — predsednik sindikalne organizacije DO in **Sašo Govekar** — predsednik OO ZSMS DO. V skupini iz SOZD Iskra so bili: **Pavle Gantar** — član KPO SOZD Iskra, **Janez Kern** — predsednik DS **Tone Orožim** — predsednik aktiva ZB, **Jože Mokorel** — predsednik ZSM, **Miloš Pavlica** — sekretar DPO in **Avguštin Cluha** — predsednik sindikata.

Elektronika prodira tudi v električna orodja

Svetovna konkurenca je na področju električnih orodij zelo hitro napredovala. Poleg evropskih kar sedem japonskih firm skuša prodreti v Evropo, zato je boj za obstanek na svetovnem trgu vedno težji.

V Električnih orodjih v zadnjih letih vse več vlagajo v posodobitev izdelkov in razširitev programa, da bi bili enakovredni svetovni konkurenci. Obdržali so zelo razvejano prodajno mrežo Perlesa v tujini, ki se je v zadnjih letih povežala z Iskrinimi matičnimi tujimi firmami. Tako imajo specializirana področja za prodajo električnih orodij v Franciji, Belgiji, Nemčiji, Švici in Angliji in le-ta omogočajo prodor Iskrinega orodja v te, tržno najbolj zanimive države. Boj s kon-

odnos do družbe in vrednost, do dela. Vse več je dvomov in nejevolje. Zato se morajo subjektivne sile še bolj angažirati. Osebnostno se morajo angažirati tudi delavci, ki vodijo te organizacije, ki prav tako čutijo in občutijo isto. Vse to vnaša v kolektive določene težave. Čedalje težje je dobiti delegate za opravljanje raznih funkcij.

Pravo vzdušje v Električnih orodjih je lep primer, da tudi v težavnih razmerah lahko uspešno aktiviramo delavce. V delovni organizaciji mesečno, ali celo pogosteje izdajajo svoj časopis, vsakih 14 dni organizirajo skupen sestanek vodstva DPO in samoupravnih organov in obravnavajo vse poslovne in proizvodne probleme.

Predsednik mladinske organizacije je dejal, da so mladi izgubili zaupanje v naš razvoj in jih je težko aktivirati. Zanima

Unser Weg war lang und voller Wendungen — unser Ziel war weit

Das ambitionierte Ziel, das wir uns steckten, war eine technische Vervollkommnung, beste Qualität und höchst wirtschaftliche Lösungen.

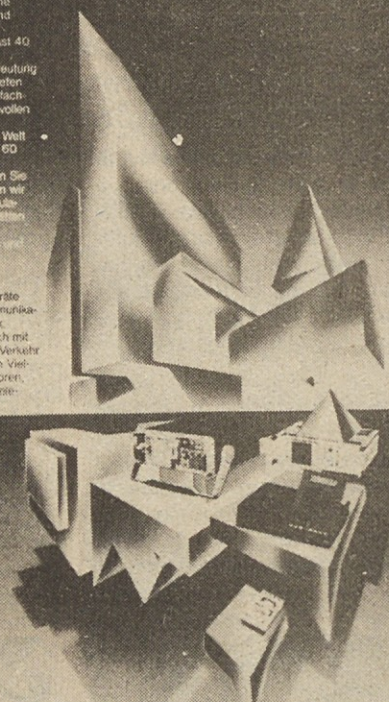
Um dieses Ziel zu erreichen, investierten wir fast 40 Jahre in Arbeit und Wissen.

Heute hat der Name Iskra eine besondere Bedeutung in der Entwicklung und Fertigung auf den Gebieten der Elektronik und Elektromechanik — vom einfachsten Bauelement bis zu den höchst anspruchsvollen Systemen.

Unser Versorgungsnetz dehnt sich über die ganze Welt aus. Unsere Kunden befinden sich in mehr als 60 Ländern.

Wollen Sie mehr über uns wissen? Kontaktieren Sie uns bitte. Besonders Aufmerksamkeit schenken wir den elektronischen Meßinstrumenten und Fertigungsmaschinen für Laboratorien, Reparaturwerkstätten und Schulen, aber auch den Instrumenten für automatische Roboter in Hinsicht auf Qualität und Zuverlässigkeit.

Besuchen Sie uns auf der Hannover-Messe in Halle 1, CeBIT-Stand C 6008 stellen wir Geräte und Anlagen folgender Gebiete aus: Bürokomputer, Datenverarbeitung und Mikrolinien, in Halle 12, 1, CG, Stand 1427 können Sie sich mit unseren Systemen für die Automatisierung im Verkehr und in der Energietechnik sowie mit einer Reihe von Vielfachmeßinstrumenten, Stromzählern, Kalkulatoren, Relais, mechanischen und elektronischen Bauelementen und Chips, bekannt machen.

Iskra

Vom einfachsten Bauteil bis zum Spitzengerät

Iskra, Trigrevolucija 3, 61000 Ljubljana, Jugoslawien, Fernruf +38 61 213213, Telex 31 356 ju-iskra

Uspell Iskrin oglas v tujem tisku

Priznanje za serijo oglasov

»Čestitamo snovalcem in oblikovalcem oglasa za njihov kreativen in profesionalni pristop.«

Brzobjavka s takšno vsebino je pred prvomajskimi prazniki prispela v Iskrin Marketing na Poljanski cesti v Ljubljani, pošiljatelj pa je bilo milansko predstavništvo uglednega časopisa Business Week, ki ga izdaja založniška hiša Mc Grawhill iz New Yorka. Brzobjavka še sporoča, da bo Business Week objavil oglas zaradi izredne kakovosti na reprezentativni tretji strani.

Pohvala tega znanega svetovnega časopisa nas je spodbudila, da smo se v Marketingu Iskre Commerce pozanimali za nekaj podrobnosti o letošnji seriji oglasov v tujih časopisih, med katere sodi tudi ta, ki je prejel priznanje. Snovalci serije so Dušan Benko, Miha Avanzo, Brane Mrak in Marjan Laborec.

Oglase objavljajo poleg Business Weeka še International Management, Financial Times, International Herald Tribune, Computer Product News, Electronic Product News, Electronics Week in še nekateri drugi.

S temi oglasi predstavlja Marketing tujemu tržišču osnovne Iskrine proizvodne skupine, pri čemer pa se srečuje s kritičnim pomanjkanjem vrhunskih izdelkov, ki bi bili lahko, oz. bi morali biti nosilci Iskrinega »imagea« v tujini. To vrzel premoščajo v Marketingu s posnetki različnih imaginarnih oblik in ne s slikami Iskrinih izdelkov, na lanski seriji oglasov pa so se bralci omenjenih tujih časopisov seznanili z olimpijskimi motivi...

LD

KS ZSMS Široke potrošnje

Začrtali bodo delo v prihodnje

Predsedniki osnovnih organizacij ZSMS, ki delujejo v Široki potrošnji, so se na sestanku koordinacijskega sveta v torek, 7. maja odločili, da bodo v najkrajšem času organizirali delovno srečanje mladih Široke potrošnje. Ob tej priložnosti naj bi se večje število delegatov osnovnih organizacij ZSMS seznanilo z aktualnim gospodarskim položajem svoje delovne organizacije, na programski konferenci, ki bi jo tudi organizirali ob tem srečanju pa naj bi ocenili dosedanje in se dogovorili za bodoče delo.

Delovno srečanje bo po dogovoru predvidoma v začetku junija, na njem pa naj bi se zbralo 60 delegatov iz vseh OO ZSMS DO Široka potrošnja. Poleg sprejemanja smernic za bodoče delo in seznanjanje s problematiko gospodarjenja v svoji DO bodo mladi predvidoma tudi poslušali predavanje o kadrovski politiki in izobraževanju.

SF

Peto — jubilejno delovno tekmovanje kovinarjev Ljubljane

Po tekmovanju kovinarjev

V dneh od 17. do 19. aprila je mestni svet Zveze sindikatov Ljubljane v sodelovanju z organizacijskim odborom pripravil že peto, jubilejno delovno tekmovanje kovinarjev Ljubljane, ki se ga je udeležilo 232 tekmovalcev, največ strugarjev in rezkalcev.

Organizacijski odbor se je odločil, da bo del tekmovanja potekal na Gospodarskem razstavišču (strugarji, rezkalci, brusilci), kjer je hkrati potekalo poslovno srečanje industrije in trgovine z drobnim gospodarstvom. Prireditev so izkoristili tudi za prikaz dela in možnosti, ki jih ponuja poklic kovinarja osnovnošolcem od petega do osmega razreda.

Ostalim profilom, skupno jih je bilo sedemnajst pa so za praktični preizkus znanja odstopili svoje prostore: Šolske delavnice tehničnih šol, Srednja Litostroj, IMP in Integral. Letošnjega tekmovanja so se prvič udeležili tudi modelni mizarji in obratni elektrikarji.

Komisije, ki so v skladu z ostalimi merili republiškega tekmovanja ocenjevale izdelke, so si enotne v oceni, da so tekmovalci pokazali veliko znanja, če odštejemo pri marsikom prisotno tremo. Da tekmovanje, ki se ga iz leta v leto udeležuje več kovinarjev (1981. leta 111, 1982. leta 138, 1983. leta 131, 1984. leta 148 in 1985 leta 232 tekmovalcev) kaže tudi kakovostna rast, ki je opazna v teoretičnem in praktičnem delu.

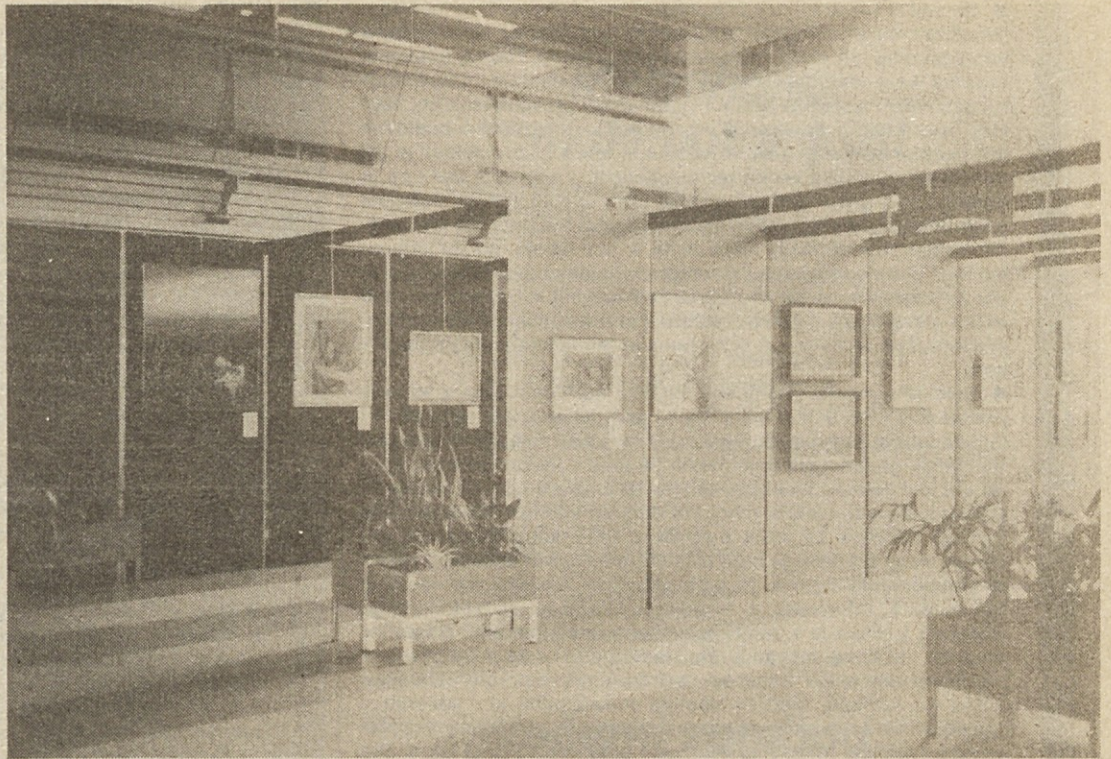
V ponedeljek, 22. aprila so v domu Španskih borcev podelili nagrade in priznanja najboljšim, ki bodo zastopali Ljubljano na 9. delovnem srečanju kovinarjev Slovenije v Titovem Velenju od 27. do 29. junija.

Če se povrnemo k Iskri, potem sledi ugotovitev, da samo vsakoletna prisotnost, kar je sicer pohvalno, za tako velik potencial kovinarjev, ki jih ima Iskra v ljubljanskem bazenu, ni dovolj. Vzrokov je verjetno več. Eden izmed njih je vsekakor slaba povezanost in organizacija priprav na tekmovanje. Po končanem letošnjem tekmovanju je bil v organizacijski odbor za pripravo šestega delovnega srečanja kovinarjev Ljubljane imenovan Janez Gianini iz delovne organizacije Avtomatika, oz. njene TOZD Avtomatske in varilne naprave. Tako lahko računamo, da bodo priprave boljše in temu ustrezna tudi udeležba kovinarjev iz Iskre. Iz omenjane temeljne organizacije pa smo imeli med tekmovalci tudi: strugarje je zastopal Mihael Škerjanec, orodjarje Marjan Bergant, Franci Sotlar, Anton Svoljšak, Peter Vodenik in Peter Kadam, plamenske varilce pa Vladimir Ilič, medtem, ko je v TOZD Orodja potekal praktični del tekmovanja. Delavci omenjene temeljne organizacije so pripravili tudi testne kose, prevzeli šifracijo nalog, v kontroli preverili rezultate in ocenili izdelke. V pripravi, oz. komisiji so sodelovali: Janez Radman, Franci Tomšič, Janez Praprotnik, Marjan Nartnik in Šima Jindrič. Ob ponedeljškovi podelitvi nagrad in priznanj je temeljna organizacija prejela tudi zahvalo organizacijskega odbora.

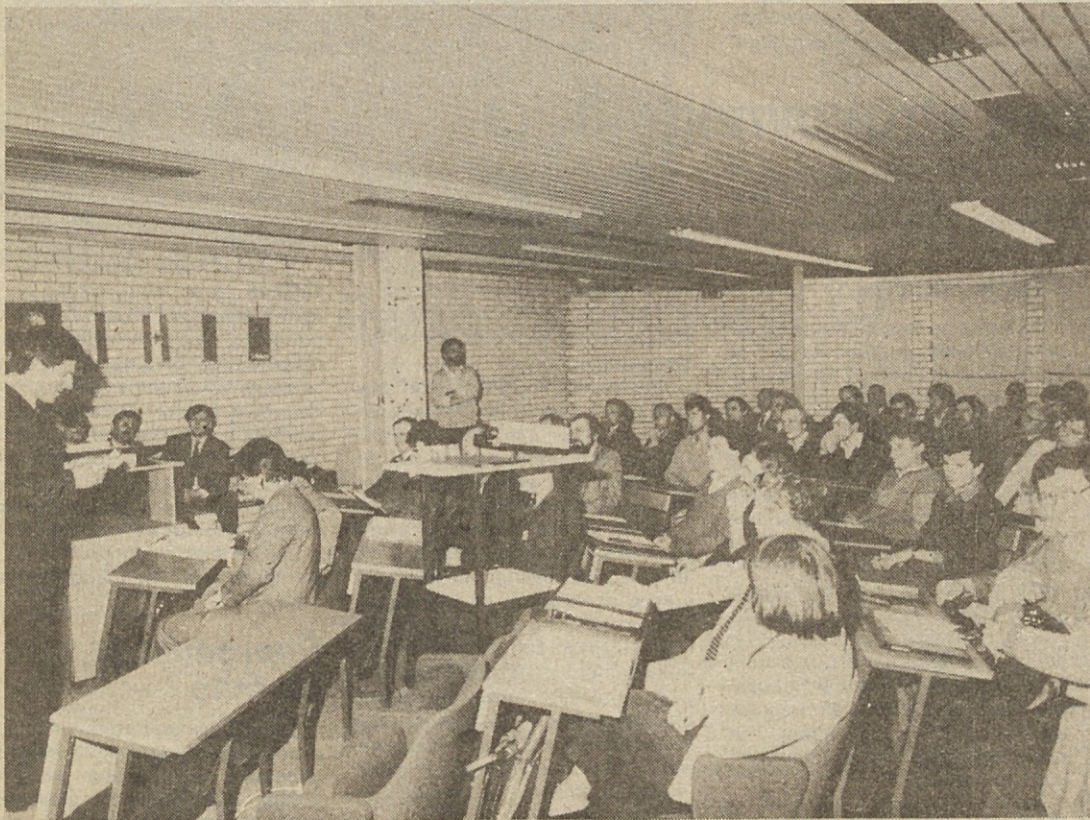
Š. D.

Likovna razstava ob dnevu varnosti

Ob dnevu varnosti, 13. maju, so v petek, 10. t.m. odprli v avli naše stolpnice 15. razstavo likovnih del delavcev organov varnosti Jugoslavije. Kar 56 avtorjev iz vseh naših republik in pokrajin razstavlja 71 likovnih del v najrazličnejših tehnikah: od olja do risbe. Zanimivo in kvalitetno razstavo bodo zaprli 20. t.m.

Demonstracija servopogonov

V Iskrini poslovni stavbi v Ljubljani so predstavniki zahodnonemške tovarne INDRAMAT (podjetje MAN-NESMANN) skupaj s strokovnjaki Iskrine DO Široka potrošnja predstavljali možnosti za uporabo servopogonov. V torek, 7. maja, so se predstavitve udeležili predstavniki slovenskih OZD, v sredo pa so nazorno demonstracijo spremljali predstavniki OZD iz drugih jugoslovanskih republik.

Servopogoni, ki so se uveljavili kot neločljivi sestavni deli najrazličnejših obdelovalnih strojev, so uporabni tudi drugod, kjerkoli v proizvodnjo uvajajo avtomatizacijo in so si postavili za cilj višjo produktivnost.

Indramat je kooperacijski partner Iskrine Tovarne elektromotorjev iz Zeleznikov, kjer skupaj z Iskrino DO Avtomatika osvajajo novo vrsto elektromotorske, oz. servopogonske proizvodnje. Proizvodni program tovarne Indramat se s programom Iskre dopolnjuje tako, da je prek te kooperacijske povezave jugoslovanski industriji na voljo celovita ponudba servopogonov.

Za Iskrino Tovarno elektromotorjev iz Zeleznikov pa predstavljajo servomotorji del programa, na katerem temelji dolgoročna usmeritev v profesionalizacijo, preraščanje proizvodnje elektromotorjev za široko rabo.

Fleischman

Pred sejmom »Technova« v Gradcu

V dneh od 12. do 14. junija bo v Gradcu v Avstriji že peti sejem inovacij, elektronike in marketinga, znan pod imenom TECHNOVA. Pred to priveditvijo je bila v Ljubljani informacijska konferenca, na kateri so organizatorji seznanili slovenske gospodarstvenike in novinarje s posebnostmi tega strokovnega sejma.

Sejem bo sestavljalo 6 specializiranih področij — Sodobna tehnologija v proizvodnji, Mikroelektronika v proizvodnji, Merilna in regulacijska tehnika/kontrola kakovosti, raziskovanje, inovacije in prenos tehnologije, Marketing in kot šesta Finance in svetovanje obiskovalcem.

V treh dvoranah se bo na 3000 m² predstavilo približno 130 razstavljalcev, predvsem iz Avstrije, podarek pa bo na mikroelektroniki, robotiki, optoelektroniki in računalništvu.

V okviru TECHNOVE bosta tudi dva večja simpozija in sicer o začetku dela novih podjetij ter o okolju in biotehniko.

Informacijske konference so se udeležili tudi predstavniki Iskre, med njimi člana KPO SOZD Iskra Rado Faleskini in Miloš Kobe.

LD

● Dolenjski list je objavil prispevek o tem, kako se računalnistvo uspešno razvija tudi na Dolenjskem in poudaril, da Dolenjska na tem področju niti malo ne zaostaja za Slovenijo. Razvoj poslovne informatike v osemdesetih letih doživlja z uvajanjem interaktivnih računalniških sistemov tudi na Dolenjskem pravo revolucijo. Najbolj napredne organizacije na področju proizvodno-poslovne informatike so Krka, Beti, Novoteks in Iskra. V preteklosti je pri opremljanju vladala velika razdrobljenost, v zadnjem času pa je dolenski gospodarstvu v veliki meri uspelo doseči enotnost programske opreme. Veliko večino v minulih štirih letih instaliranih sistemov je dobavila Iskra Delta, ki je v Novem mestu lani ustanovila območno enoto, katere osnovni namen je profesionalizacija že izdelanih rešitev uporabnikov. Drugi cilj, ki ga ima območna enota Iskre Delte v Novem mestu pa je izboljšanje servisnih in komercialnih storitev, oz. približanje le-teh tamkajšnjim uporabnikom.

● Delo je v rubriki »Rekli so« objavilo naslednjo izjavo, ki jo je predsednik KPO SOZD Iskra Boris Lasič dal na Izvršnem odboru Gospodarske zbornice Slovenije: »O tem, kakšen je pri nas položaj izvoznika, govori naslednje: Iskrin delavec v povprečju izvozi trikrat več kot delavec Elektronske industrije iz Niša. Iskrin delavec v povprečju uvozi dvakrat manj kot delavec v El Niš. Toda ta niška tovarna načrtuje za letos blag dvig delavskega standarda, pri čemer vidijo pri dosegu tega cilja kot omejujoči dejavnik izvoza.«

● Gospodarski vestnik je izdal posebno številko tehničnih in tehnoloških informacij z naslovom Inovacije za stabilizacijo. Posebna številka je v celoti posvečena pomembnemu dogodku: otvoritvi razstave Inovacije za stabilizacijo 85 v Ljubljani. V srednjem delu revije je seznam vseh izumov in tehničnih izboljšav, ki so na razstavi. Med tridesetimi inovacijami, ki govorijo o prizadevanjih slovenskega gospodarstva za čimboljše vključevanje v svetovne tokove, je 5 inovacij prispevala SOZD Iskra. Dve inovaciji sta iz Iskre-Avtomatike, dve iz Iskre-Industrije elementov za elektroniko in ena iz Iskre-Delte.

● Beograjska Ekonomska politika je v rubriki Organizacije i poslovi objavila obširen prispevek o poslovanju Iskre v preteklem letu. Po pisanju lista so poslovni rezultati Iskre v preteklem letu v veliki meri odraz težkih pogojev gospodarjenja.

Velika odvisnost od dragih kreditov, nezadostno vzpodbujanje izvoza, visoka rast cen repromaterialov, še posebej domačih surovin, upadanje investicij in zmanjšana kupna moč, vse to je povzročilo skromnejše poslovne rezultate, kot so jih v Iskri načrtovali pa tudi večje izgube v nekaterih delovnih organizacijah. Koncentracija izgub v proizvodnem programu opreme za telefonijo vsekakor kaže na določeno zaostajanje v tehnološkem razvoju in zamujanje pri prestrukturiranju k tehnološko intenzivnejšim proizvodom. V tej zvezi predstavniki Iskre opozarjajo na velik vpliv nebrzdane rasti cen domačih materialov pa tudi na manjše možnosti uvoza.

● Kratko informacijo o poslovanju Iskre v lanskem letu je objavil tudi Privredni vjesnik iz Zagreba. Osredotočili so se zlasti na nekatere kazalce gospodarjenja (celotni prihodek, materialni stroški, dohodek, izvoz, uvoz itd.). Posebej so poudarili, da je Iskra za uvoz repromateriala lani porabila 111 milijonov dolarjev, uvozila pa je samo četrtno načrtovane opreme v vrednosti nekaj nad 7 milijonov dolarjev.

● Ljubljanski Dnevnik je objavil informacijo o japonski nagradi za kakovostno oblikovanje, ki ga je prejel Iskrin telefon ETA 80. List navaja tudi laskave ocene, ki so jih japonski strokovnjaki izrekli na račun tega lepo oblikovanega izdelka. Avtor zaključuje, da ob vseh teh ugodnih ocenah Iskraši upravičeno lahko upajo, da jim bo nagrada prinesla tudi tržni uspeh.

● Dolenjski list piše, da je novomeški izvršni svet v celoti podprl investicijski program s sodobno tehnologijo, predviden ob združitvi obeh novomeških TOZD Iskre. Naložba je zelo ugodno prestala vsa strokovna sита, vključno z mednarodno finančno korporacijo, zato z uresničitvijo ne bi smeli odlašati. Pri tej izrazito izvozno usmerjeni naložbi gre za povečanje zmogljivosti in modernizacijo profesionalnih naprav za telekomunikacije, računalništvo, energitiko in avtomatizacijo v industriji. Novomeški izvršni svet je pri obravnavi te obetavne naložbe poudaril tudi, da je potrebno še letos priti do uresničitve, čimprej pa mora začevati tudi nova organizacija obeh združenih organizacij. Nujno pa je potrebno takoj urediti tudi kadrovske zadeve v vrhu delovne organizacije.

Iskra Iz tujega strokovnega tiska Iskra Iskra Iskra Is

Čistilnica na višini

Najvišji vrh Zahodne Nemčije Zugspitze, natančno 100 m višji od Triglava, ima že hotel, vremensko postajo in majhno cerkev. Ker je bilo lani izredno veliko smučarjev, namerava družba Zugspitzbahn A. G. zgraditi na vrhu še samopostrežno restavracijo. Pri tem pa se je nekoliko zataknilo. Oblasti so privolile v gradnjo, če bo družba hkrati zgradila tudi popolno čistilno napravo tako, da bo vsa odpadna voda odtekala v dolino očiščena. Obseg del se bo tako močno povečal. V kleti bo družba zgradila trislopesno čistilno napravo. V prvi bo potekalo mehanično čiščenje, v drugi kemično, v tretji pa biološko. Vsa odpadna voda se bo zlivala v dolino po ceveh mimo vseh vmesnih kabinskih postaj. Vrh Zugspitze bo lahko sprejel na dan po 4000 obiskovalcev.

Žepne svetilke

Žepne svetilke, ki ne rabijo suhih baterij, so zdaj na zahodu že vsakdanja stvar. Svetilke imajo male nikelj-kadmijeve akumulatore, ki jih polnijo prek 9 silicijevih sončnih celic. Sončni generator napolni akumulatore v 36 urah, seveda, če sije nanj sonce, pri zastrtem nebu pa ustrezno dlje. S to energijo sveti žepna svetilka poldrugo uro. V

primeru deževnega vremena, ali odhoda na potovanje lahko akumulatore napolnijo tudi prek električne vtičnice.

Polžji možgani

Področje razvojnih naporov pri računalniškem podjetju AT & T in Bellovih laboratorijev v New Jerseyju so intenzivne raziskave polžjih možganov. Velike in lahko dostopne živčne celice vrtnih polžev dajo namreč dragocene informacije o funkciji nevronov. Takoj ko pride informacija v polževe možgane se vzburijo nevroni in se poveča, ali zmanjša nabolj, podobno kot pri elektriki. Raziskave iščejo možnosti za razvoj nove vrste računalnikov z omrežjem, ki bi obdeloval celice, podobno kot živčni sistem informacije. Novi računalnik naj bi deloval s skoraj človeško lastnostjo nagonskega sklepanja in razreševal probleme, ki imajo več, kot eno rešitev.

Nove televizijske norme

Čprav smo o tem že poročali, je zaslediti v zahodnem strokovnem časopisju vedno več strokovnih člankov, ki obravnavajo zahtevo, da bo treba spremeniti televizijske video norme. Sedanji sistem 625, ali 25 vrst ne ustreza več, ker televizijskih zaslonov ni mogoče več povečevati, kar je zlasti zoprno pri projekcijskih zaslonih.

Američani že delajo poskuse s HDVS (high definition video system) s 1250 vrsticami, Japonci pa 1125 vrsticami, pri čemer naj bi razmerje višina : širina ostalo 3 : 5 kot pri filmu, tonski prenos naj bi bil Hi-Fi in tudi odpravljen znano migetanje na zaslonih pri barvni reprodukciji.

Novi video sistem je zanimiv predvsem za ameriške filmske producente, ki bi z moderno elektronsko tehniko trikov napredovali in ustvarjali ostre video slike, torej take, kot jih ima sedanji 35 mm film.

HDVS tehnika je namenjena najprej za proizvodnjo »elektronskih filmov«. Navdušenje pa se tako polže ob dejstvu, da televizijski prenosi niso možni prek obstoječih satelitov zaradi preširokega frekvenčnega področja, poleg tega pa še ni na voljo dovolj kakovosten ploščati zaslon. Vse komponente sistema bodo morali še prej normirati in jih skladno razviti. Evropska industrija pri razvoju novega sistema ne sodeluje.

Elektronika za avto

Avtomobilski voznik, ki se ravna po načrtu vožnje prek slikovnega zaslona, ni za elektroniko nič posebnega, vendar so prvi takšni avtomobili v prometu šele zdaj. Navigacijski sistem Loran-C, ki ga na široko uporabljajo v mednarodnem pomorskem prometu, je dobil zdaj svoje mesto tudi v dostavnih avtomobilih na Japonskem. Na

disketi so uskladiščeni podatki, ki zadevajo transport, to je tovor, kupce, vrstni red obiskov in najkrajšo pot.

Voznik potisne disketo v režo, na zaslonu pa se takoj pokaže načrt cest s postanki. Sistem Loran-C deluje na temelju treh oddajnikov z določenimi koordinatami, katerih razdalje sprejemnik stalno preračunava. Voznik sledi prometnim razmeram s svetlobnim pisalom in ima tako nenehno kontrolo nad vožnjo, ki jo je že opravil in preostali postajami, ki jih mora še obiskati. Kot poroča Financial Times iz Londona je uvedla prvi tak razvoj blaga kupcem blagovna hiša Seibu.

Reprodukcija na črno

Samo v Zahodni Nemčiji so lani prodali na »črnem trgu« 2 milijona glasbenih kaset, ki so ukradene kopije. Pri ilegalnih glasbenih kasetah gre za identične ponaredke, ki se po zunanosti ne razlikujejo od originalnih, pogostokrat pa so precej slabše, ali vsaj pomanjkljive pri tonski kakovosti. Tod niso prikrajšani samo proizvajalci, komponisti in interpreti, ogoljufani so tudi kupci, ki so za normalno ceno dobili manjvredne kopije.

Zbral, prevedel in priredil Marjan Kralj

Melanholija moje notranjosti

*Skozi nepregledno belino daljav
vidim nešteto mežikajočih luči,
ki utripajo v življenju sončnih žarkov.*

*Vpijem skozi dolino belih lis proti jasnini,
da bi me slišali vsi bogovi,
ki se sprehajajo po belini utripajočih življenj.*

*Prebijam se skozi mavrico človeških čustev,
ki me dušijo in me hočejo umoriti.*

*Bežim pred belino daljav
in pred menoj izginjajo svetovi izginulih civilizacij.*

*Rušim temelje in gradove
ničevosti, ki je v meni
in hlastam proti življenju,
ki ga iščem pa ga ne najdem.*

*Stegujem roke proti dolinam
svoje duševnosti in iščem najpe
za vse tiste bolečine človeštva,
ki jih zagrinja škrlatna zarja na obzorju.*

Večerni sprehod

*Večer je,
Tiho pojo večerno pesem
ptiči v logu belih brez.*

*Sam sem.
Skozi tišino večera stopam v neznano temino
razpotegnjenih senc.*

*Večerni mir
je v logu belih brez.*

*Narava spi.
Koraki odmevajo po drevoredu belih brez,
ko odhajam iz temine dreves.*

Kovinar Janez Vovk **Rezlja že štirideset let**

Obiskal sem ga na Pollici pri Naklem. Ko mu sedim nasproti, si mislim, da temu človeku s pravim pomenom besede lahko rečemo »gorenjska grča.«

Opazujem krepke, grčaste roke, ki so dokaz, da trdo delo krepi človeško moč, iz oči mu razberem veselost, živahnost in energijo, ki je vse polno še v njem, čeprav mu koledarski kazalci odmerjajo čas proti osemdesetim.

Poslušam njegovo življenjsko zgodbo in si mislim, da bi se marsikateremu današnjemu mlademu človeku zazdela romantična, nenavadna. Pravi, da se je rodil v predmestju Kroke, na Češnjici, leta 1912. V družini se je zvrstilo osem otrok, dve sestri in šest bratov. Janez je bil drugi fant. Iz revne družine je takrat življenjska pot otroka nujno vodila v svet. Tudi sam je moral s trebuhom za kruhom.

Takrat so v Kranju poznali graverstvo in puškarstvo. Prvo je imel Janez v mislih, drugo pa oče. A nesreča je hotela, da so graverstvo preselili v Užice in je moral v uk za puškarja. Oče si je oddahnil, ko so ga sprejeli. Fant je ubogal, ker ni bilo druge poti. Takrat otrokom ni prišlo na misel, da bi jo ubirali po svoje.

Tako se je začela Janezova vavenska pot in njegovo druženje s kovino, vse do leta 1973, ko se je upokojil.

Opravil je puškarski mojstrski izpit in se zaposlil v tovarni LGW (l. 1941, v času nemške okupacije, izdelovali so različne kovinske dele) v Kranju, v starih prostorih sedanje Iskre.

Že l. 1942 so ga imenovali za učitelja praktičnega pouka z vajenci v tovarni, nato pa je poučeval po vojni v Industrijski šoli Iskra in za tem v Šolskem centru — do upokojitve. Za puškarskim se je izučil orodjarskega poklica VK in naredil še strokovni izpit.

Več kot trideset let si je služil kruh kot učitelj. Rad je imel ta poklic. Z mladimi je vedno našel prave stike. Sicer pravi, da je bil bolj kot popustljiv oče in ne strog učitelj. Vendar so pri praktičnem pouku odnosi bolj pristni kot v razredu.

Janeza Vovka poznamo kot kiparja. Čeprav je želel gravirati, morda celo slikati pa je našel svoj izpovedni »ventil« v lesu.

Prvo delo je bil relief, z neke razglednice je posnel nagico na tjučni. Še zdaj jo hrani.

Že l. 1948 je začel kipariti bolj zares. Naredil je jaslice za cerkev

na Primskovem. Potem so sledile drugod, v Šmartnem pri Litiji, Stražišču, Mengšu, Grobljah, Ovsiahu pri Podnartu, Naklem in še marsikje. Kakor so nastajali kipci in kipi, tako se je ljubezen do kiparstva stopnjevala. Morda je že dosegel vrh, ali je ta še pred njim? Pogledam skozi okno in vidim Krjavlja v naravni velikosti. Koliko dela je v takem kipu! Kaj najrajši upodablja? Človeka in živali. Oboje. Je realist. Izpod njegovega dleta so se izvili leseni Deseti bratje, Krjavlji, žanjice, sejanci, kosci, pastirji, Krpani, svetniki in živali, ki jih spremljajo. Torej upodablja realistične podobe človeškega vsakdana in like iz literarnih in ljudskih pripovedovanj.

Ljudje ga od blizu in daleč poznajo kot izvrstnega izdelovalca jaslic. Veliko jih je naredil. So doma in v tujini.

Najrajši rezlja in dolbe v lipov les. Včasih si izbere tudi hruško. Hrast je primeren za večje kipe, postavljene na prostem.

Za kiparstvo potrebuje kvalitetno orodje. Tu se izkaže kot kovinar, orodjar povrhu pa si sam izdeluje in brusi dleta.

Nekaj večjih kipov je naredil v naravni velikosti, a najrajši izdeluje tiste do petdeset centimetrov

višine. To pomlad bo naredil Krjavlja nekemu tujcu. Priredil je že nekaj samostojnih razstav, skupinsko z društvom Iskra, a največ del je po raznih domovih pa tudi cerkvah.

Kako zdaj živi kipar Janez Vovk? Upokojenec. V družini je samo ena pokojnina. Ni velika. A pravi, da mu denarja ne manjka toliko, kot časa.

Ima še veliko načrtov. Dela od šest do osem ur dnevno in si nikoli ne privoščil prostega dneva. Hodi na sprehode v gozd za hišo, včasih med hribe, a rad bi se več družil s prijatelji in bivšimi sodelavci. Ureja vrt, sadovnjak. Nekoč je pel v pevskem zboru, hodil daleč po gorah in imel prijetne prijatelje, ki so se na dolgih pohodih veselili in peli ljudske pesmi. To malo pogreša, a meni, da je v njegovih letih treba znati živeti. Kako? Črtati razburjenje, jezo, dovolj se gibati, zmerno jesti in najti sklad med željami, potrebami in možnostmi.

Želje? Ima še veliko zamisli. Gotovo česa ne bo opravil, a če je človek zdrav, lahko še marsikaj naredi. Tudi on, kipar Janez Vovk. Mi mu to želimo. Radi gledamo njegove ljubke lesene ženske in mozičke in gotovo se jih bo še veliko zvrstilo v njegovi delavnici.

Z. V.

**Naših
štirideset
let**

Piše:
Dušan Željeznov

ing. Marjan Lavrenčič Oče Iskrine tehnologije

Junija 1974. je pokojni ing. Marjan Lavrenčič odšel v pokoj. Ob tej priložnosti je naše glasilo v svoji 22. številki z dne 15. junija 1974. objavilo članek pod naslovom »Bogato delo za napredek Iskre« ob dokončanem odhodu ing. Lavrenčiča iz Iskre. Zaradi dokumentarnosti našemu podlistku povzemo članek v celoti:

»Ob odhodu Marjana Lavrenčiča v pokoj,« je zapisano na začetku članka, »je bila 6. junija v IRI majhna slovenost, ki so ji prisostvovali Vladimir Logar, predsednik skupščine ZP Iskra, Igor Slavac, predstavnik skupnih služb ZD, Peter Mihelič, predstavnik Elektromehanike, vodstvo IRI in njegovi dolgoletni sodelavci. V imenu ZP Iskra, Elektromehanike in Iskre RI je ing. Lavrenčiču izročil glavni direktor Erik Vrenko darilo v znak priznanja za velike zasluge za razvoj tehnologije in moderne proizvodnje v Iskri. S toplimi besedami je Vladimir Logar opisal eno najlepših osebnih lastnosti ing. Lavrenčiča, to je njegovo skromnost in neizmerno poštenost. Celotno njegovo življenjsko delo je opisal Franc Špiler in začel z naslednjimi besedami:

Življenjska pot ing. Marjana Lavrenčiča ni bila posuta z rožicami. Zgodaj je moral zdoma, da bi si pridobil izobrazbo, ki jo je želel doseči, kajti v predvojni Jugoslaviji so bila zaprta vrata univerze absolventom srednjih tehničnih šol.

Kmalu potem, ko je 1940. leta diplomiral v Pragi, je že ob začetku vojne padel v nemško ujetništvo, v katerem je preživel vsa vojna leta. Po vrnitvi v osvobodeno domovino je že poleti 1945 nastopil službo v tovarni, ki je takrat še nosila ime Strojne tovarne Kanj.

Svojo strokovno pot v tej tovarni je začel kot vodja mehanske merilnice, ki jo je s svojim znanjem in prizadevnostjo usposobil za delo v najkrajšem času. Njegove organizacijske in strokovne sposobnosti so hitro opazili, še pred koncem leta 1945 so mu zaupali vodstvo orodjarne, za katero je pripravil organizacijo, z uvedbo luknjanih kartic po sistemu Powers, kar je bil tedaj edinstven primer v Jugoslaviji in še daleč naokrog.

Delokrog orodjarne je kmalu razširil še s prototipno delavnico, kjer se je 1947 rodil prototip takrat največjega Iskrinega izdelka, velikega kinoprojektorja, leto pozneje pa tudi poskusna serija 10 projektorjev.

Potem, ko je nekaj časa opravljal namesto odsotnega direktorja najvišjo dolžnost v tovarni, so mu zaupali odgovorno nalogo uvajanja proizvodne tehnologije. Zlasti se je poglobil v pripravo velikoserijske proizvodnje telefonskih aparatov. Ni še minilo leto, ko je bil imenovan za vodjo produkcije. Tu je našel nezorano ledino: treba je bilo razmestiti stroje, urediti terminsko službo in dokumentacijo, zasnovati organizacijo poslovanja in obračuna z luknjami karticami, da se je lahko začela prava industrijska proizvodnja.

Pri tem delu je kmalu opazil, da ne more biti dobre proizvodnje, če nista dognani konstrukcijska in tehnološka dokumentacija izdelka. Da bi odpravil pomanjkljivosti na teh dveh važnih področjih, je naslednje leto prevzel širok spekter zadolžitve: tehnološko pripravo dela, orodjarno z njeno konstrukcijo, vzdrževanje strojev in na njegov predlog formirano poskusno proizvodnjo, v kateri naj bi konstrukcijsko tehnološko dozorevali novi izdelki. Uspeh vseh teh služb pod vodstvom ing. Marjana Lavrenčiča ni izostal: poleg uspešnega uvajanja novih izdelkov v proizvodnjo so že leta 1955 začeli uvajati analitiko dela in študij gibov, naslednje leto je pa ustanovil poseben oddelek za projektiranje specialnih strojev in naprav ter merilnega orodja. Kmalu zatem pa še oddelek za projektiranje nadaljnega razvoja tovarne. Prav pri tem delu pa ni bil deležen potrebne podpore s strani takratnega vodstva tovarne. Vendar je na začetni poti vztrajal, ker je čutil in vedel, da se Iskra mora razvijati in, da njene rasti ne sme zadržati kratkovidnost njenih trenutnih voditeljev.

Kmalu zatem je že, v boljšem ozračju, na njegovo pobudo in pod njegovim vodstvom nastal prvi tekoči trak v Jugoslaviji za velikoserijsko montažo števecov. Prav tak trak je v tistih časih pomenil odločilno prelomnico v Iskri, ne samo v tehnologiji, ampak tudi v miselnosti: prehod iz serijske v tekočo proizvodnjo nekaterih množičnih izdelkov.

Iskra je v tem obdobju že začela preraščati kadrovske in prostorske možnosti kranjskega industrijskega bazena. Treba je bilo na nerazvita področja Slovenije. Spet so Marjanu Lavrenčiču zaupali vodstvo sestave investicijskih elaboratov in tehnoloških projektov za tovarno urnih mehanizmov v Lipnici, za tovarno električnih instrumentov v Otočah, za tovarno usmerniških naprav v Novem mestu in za tovarno avtoelektričnih izdelkov v Novi Gorici.

Še preden so bile vse te zamisli realizirane, je že bila na vidiku združitev štirih podjetij v veliko Iskro in hkrati generalna rekonstrukcija vseh njihovih obratov. Kdo naj bi prevzel obsežno in odgovorno delo vodstva koordinacije izdelave 21 investicijskih elaboratov? Ing. Lavrenčič! Tudi to pionirsko delo je bilo pod njegovim vodstvom opravljeno v letu 1961 v rekordnem času.

Hkrati s temi dogajanjem so nastajali prvi zametki današnjega Raziskovalnega inštituta, vendar z mnogo širšim konceptom. Spet so ing. Lavrenčiču zaupali dobršen delež najtežjih nalog, ko so ga jeseni 1961 premestili v Zavod, da bi prevzel vodstvo tehnoloških procesov in vodil pilotsko proizvodnjo. V ta namen je sodeloval pri projektiranju nove zgradbe Zavoda ob Celovski cesti, v kateri naj bi se delo odvijalo v ugodnejših delovnih pogojih.

Leta 1963 je po združitvi tehnološkega in študijsko-projektivnega sektorja postal pomočnik direktorja Zavoda in na tem mestu po-

vezoval dejavnosti novega tehnološko—projektivnega sektorja, splošno—tehniškega sektorja, sektorja za meritve in kvaliteto ter centralne delavnice.

S tem je prevzel tudi skrb za dejavnosti splošnega pomena za celotno ZP, zlasti še kot tajnik komisije teh dejavnosti, ki so se pod njegovim vodstvom močno uveljavile, čeprav sprva marsikje zanje ni bilo pravega razumevanja.

Še prav posebno je treba omeniti pobudo in aktivno sodelovanje ing. Lavrenčiča pri ustvarjanju kompleksne tehnične dokumentacije, ki jo zdaj, kot njegovi nasledniki postopno in uspešno uvajamo v posamezne tovarne ZP.

Ustvarjalni duh ing. Lavrenčiča je segel tudi izven Iskrinega okvira. Udejstvoval se je v družbenopolitičnih organizacijah, prevzel je pa tudi predmet: »Tehnološka priprava« na fakulteti za strojništvo univerze v Ljubljani, kjer je svoje bogato strokovno znanje šest let prenašal na mlade rodove.

Ta kratek pregled je le skromen prikaz velikega in pomembnega prispevka ing. Marjana Lavrenčiča Iskri in družbi, ki se mu za ves trud in minulo delo nikakor ne bo mogla dovolj oddolžiti. Za svoje življenjsko delo je bil pred dvema letoma odlikovan z najvišjim delovnim priznanjem, z redom dela z zlatim venci.

Čeprav je v svojem delu kot oče Iskrine tehnologije uvajal najsodobnejše metode študija dela, ki naj energijo mišic in duha čim intenzivneje vključuje v proizvodni proces pa ing. Lavrenčič vendarle v delavcu nikdar ni videl robota, ampak predvsem človeka, kateremu je posvetil tudi vso skrb za njegove osebne potrebe. Zato ni zgolj slučaj, da se zdaj, ko ga je usoda predčasno odtrgala od rednega dela, ukvarja s študijem sociologije in psihologije industrijskega delavstva.

Želim, ki so bile izražene na tej pristrčni slovesnosti se pridružuje tudi glasilo Iskra in mu želi še mnogo zdravih in zadovoljnih let.«

Takratni glavni direktor IRI Erik Vrenko se zahvaljuje Marjanu Lavrenčiču za dolgoletno plodno delo

Po 40 letih spet na poteh solza

Piše: Franc Šenk (I)

Avtobusna postaja v Kranju. Čakamo avtobus z znanci iz taborišč — čakamo ljudi, ki bodo zastopali Jugoslavijo na proslavi 40-letnice osvoboditve taborišč v zloglasnem Bünhenwaldu. Zbiramo se — toda zakaj nas je tako malo, samo osem, ki smo bili sposobni obiskati ta obzidja groze, razvrednotenje smrti in brezimnega človeškega življenja. Kaj je že to življenje? Tako smo se spraševali, ko smo gledali vsakodnevi mrtvaški spev krematorijev koncentracijskih taborišč širom podjarmljene Evrope. Vedeli smo, da je človek vreden samo takrat, ko ga zločinka Elsa pokaže, da je vreden tetoviranja in nato odrtja za žensko torbico iz nekoč človeške kože. Toda, počasi tovariši, spis se mora začeti z odhodom s kranjske avtobusne postaje.

Prihod avtobusa v Kranj, solze prijatelj, stiski rok in že nas avtobus pod vodstvom Silva, odličnega šoferja Slavnika iz Kopra odpelja proti Podkorenju, kjer nas prijaznost, uvidevnost in želje za srečno vožnjo mejnih organov spremljajo po vsej Koroški, solnograški vse tja do meje z ZR Nemčijo, kjer smo z enako uvidevnostjo in željo prestopili že tretjo mejo našega časa. Za nami je München, glavno mesto Bavarske in že stopimo na, s človeško krvjo prepojeno in s človeškim pepelom posuto zemljo Dachaua.

Sprejela nas je otožnost spomina na 66.000 žrtev tega koncentracijskega taborišča, ki je v svojih nedrjih skrival vso okrutnost, ki jo človek lahko izvaja nad sočlovekom. Tu so se sprostile vse človeške sile za preživetje, kljub spoznanju, da nečlovečnost ne pozna meja. Tudi otroci, ki so s svojimi starši prišli do sem, so bili žrtve genocida in, kot je izjavil zapornik Lino iz Pule ob polaganju venca na spomenik žrtvam Dachaua, tu kjer počivajo spomini na mojega očeta ter tri brate, sem se zavedel, da nisem nihče in da z mojimi, oz. našim življenjem razpolaga nadčlovek — Nemec. Tu, kjer je bilo življenje otroka, ali starca manj, kot ovenela roža iz vrta, smo spoznavali, a mislim, da še do danes nismo spoznali, kaj so svoboda, mir, blagostanje. Ovenelost spomina na te težke dni niso izpraskane slike v muzeju Dachaua in niso oči, ki zaradi množičnega uničenja nemo zro v današnji svet. To so slike ljudi, prekleto milijonkrat v letih od 1938 do 1945. Zato — človek, spominjaj se dni in zvona, ki je 28. 4. 1945 oznanil vstajo okostnjakov Dachaua proti nacizmu, fašizmu in nadčloveku, proti ljudem, naj ti bo sveta svetinja v ohranitvi človečnosti v sedanjem svetu. Ko pa gledamo betonske tlorise

barak ter v ozadju oba krematorija pa se, o človek zavedaj, da ti je ta pogled, pogled v preteklost in, da današnje dviganje glave nacifašizma pomeni isto. razničenje človeka — človeštva. Zato te vprašam gospod Reagan, današnji mogotec sveta, kako moreš ob mojem obisku v tako svetem kraju izjaviti po radiu — taborišče, ali ne vse je krutost minule vojne. Ne ni vse krutost, to ti odgovorijo jaz, mrtva številka koncentracijskega taborišča, jaz, ki sem zgorel v krematoriju, ki ga je ustvaril nacist, moj sovražnik in ne moj človek... Jaz Žid, Slovan, človek, ki je bil v glavi človeka manjvreden, razvrednoten, razčlovečen. Zato tlorisni obris prostora, na katerem je človek le z največjimi napori preživel, ni prostor muzeja, ampak prostor, kjer naj bi bilo sveto zapisano reklo »GLEJ ČLOVEK«, glej človek, ker, dan povratka je možen, možen v vsej nečlovečnosti, zaslepljenosti...

Pot proti Nürnbergu, koncu poti prvega dne je minila v pripovedi preživelih taboriščnikov iz vseh krajev Jugoslavije in misli taboriščnika, otroka »pes in pendrek sta nas vzgajala«, sta nas pripeljala v Nürnberg, mesto, kjer se je v obliki jajca pojavilo čudo sveta »nürnbergsko jajce« ura z izumiteljem Petrom Henleinom in mesto, v katerem se je zaključilo obdobje nacizma, saj so na nürnbergskem procesu, sestavljenem po londonski pogodbi iz leta 1945 organizirali proces proti nacizmu, kjer so prejeli zaslužno kazneni vsi skriti, ali prisotni vodje nacizma v Reichu. Žal pa »nürnbergski« in vseh poznejših 12, ni dokončno obračunalno z ljudmi morije, ljudmi, ki tega imena ne zaslužijo. Zakaj, pokazala se je logika, nerazumljiva za veliko večino preživelih, logika skrivanja vojnih zločincev. Zakaj? Za-

kaj? O, človek.... Isti ljudje niso poznali te magične besede — človek — človeku — človek.... ter so morili, a možnost ponovne morije obstaja. Zakaj skrivanje, prikrievanje. Zahtevam, da se pojavijo Wiesenthal in vseh državah, da se razkrinka skrivnost nadčloveka — Reicha — nacizma. Zato, o mesto Nürnberg, mesto Bavarske umetnosti v 15. in 16. stoletju (Dührer, Weit, Stross) ter mesto prve nemške železnice v letu 1835, mesto visokih šol, mesto industrije igrač — sprašujem te, zakaj nisi tako okrutno postopalo z nacisti, kot so oni s teboj, nami, zakaj nisi vrnilo udarcev totalnega uničenja v letu nacističnega propada 1945. Mesto, herojskega obračuna z nacizmom ni zahtevalo morije, zločincev Reicha, zob za zob, oko za oko, popolno uničenje nacistov ni bilo izvršeno, kljub propadu, a ne uničenju nacizma, nacistov.... Zato mesto, kjer je izdelava igrač glavni vir dohodka v ZR Nemčiji — upam, da boš znalo to prednost uporabiti v miroljubnost, ko vzgajaš mladi rod, mladost, sodobnost, prihodnost.....

Nadaljevanje poti proti Erfurtu je minilo v spominih na težke, a preživele čase posameznikov, ki so nam živo orisovali prehojeno pot taborišč, in dve in pol urno stanje na mejnem prehodu Hoff nam je minilo, kot bi sedeli doma v naslonjaču in poslušali oddajo: »Še pomnite tovariši«. Prestop meje je bil tudi spoznanje, da smo vstopili v kraje bivšega najtršega nacističnega škornja, a danes smo tu srečali prijazne in nasmejane ljudi dela, ki ustvarjajo novo Nemčijo, domovino spoštljivih in delovnih ljudi. Pozna popoldanska ura nas je pripeljala na kosilo v prijazno mesto ob reki Weisser Elster v Gera. Mestece, bogato z železovi-

mi in uranovimi rudniki. Ima ca. 290.000 prebivalcev, ki so zaposleni v kemični in tekstilni industriji. Bližnji Frankovski gozd je bogat z oljnimi škrljavci. Ozadje mesteca zakrivajo borovi gozdički. Mesto ima tudi dobro kmetijsko zaledje, saj je med mesti Gera in Saalfeld zelo rodovitna zemlja, tudi odlično obdelana.

Po kosilu smo nadaljevali naše potovanje do Erfurta, industrijskega mesteca z okrog 250.000 prebivalci. Leži ob reki Geri v vznožju Turinškega gozda. Je staro mesto z množico kulturnih spomenikov, s staro univerzitetno mesto, saj so bile v letih 1392-1816 tukaj medicinska akademija, strojna akademija in druge. Danes se tu srečujejo kovinska, strojna, elektrotehnična, optična, živilska in tekstilna industrija. V Erfurtu je razvita tudi mednarodna trgovina s semeni in cvetjem. Erfurt je poznan po »erfurtskem programu«. To je program socialno-demokratske stranke Nemčije, sprejet na konkretno leto 1891. Čeprav je le-ta izhajal iz marksističnih postavk o razrednem boju in opisoval težnje kapitalizma pa ni zahteval diktature proletariata. Erfurtski program je postal vzorec za programe nekaterih socialdemokratskih strank druge internacionale, katere je poraz pariške komune trdneje prepričal o prednostih reform pred revolucijami.

Mesto krasi tudi prekrasna stolnica ter vzklajen pogled na sodobno mestno jedro. Nočitev v novem hotelu »Vilnyus« s pogledom na sodoben trgovski center mesta pa te zavede v razmišljanje, kaj se je tu dogajalo v letih nacistične nadvlade in ob padcu aprila 1945. To pa je tudi vzrok, da zaspim šele proti jutru.

(Dalje prihodnjic)

Udeleženci izleta »po poteh solza«

GOSPODARSKA ZBORNICA SLOVENIJE
LJUBLJANA
ČASTO SODIŠČE
Št.: 252.1-17/4
Datum: 26. 9. 1984

SKLEP

Častno sodišče pri Gospodarski zbornici Slovenije je v senatu, ki so ga sestavljali dr. Ivo Frelj kot predsednik, Janez Rozman in Ljudmila Kavčič kot člana senata v obravnavanju obtožnega predloga tožilca pri tem sodišču z dne 20. 8. 1984, proti Iskra Commerce, TOZD Servis, Ljubljana, zaradi kršitve dobrih poslovnih običajev, po opravljeni obravnavi dne 26. 9. 1984, na kateri je obtožni predlog zastopal dr. Jakob Otrin, v odsotnosti obtožene stranke, po zaključnem dokaznem postopku, posvetovanju in glasovanju

sklenilo

1. Iskra Commerce, TOZD Servis, Ljubljana, Rožnadolina c. IX je odgovorna, da je servis Iskra v Zagrebu, Primorska 5 nevestno in nemarno posloval ob popravilu televizorja, ki ga je dne 12. 6. 1984 izročil servisu v popravilo Zvonimir Kirac iz Zagreba z izrecnim naročilom, da na televizorju popravi ohišje in učvrsti razmajano anteno, ko pa je dne 25. 6. 1984 prišel po televizor, je ugotovil, da ohišje ni bilo popravljeno, učvrščena je bila le antena, račun za opravljeno storitev pa je znašal 1.193,00 din, ob ponovnem reklamiranju mu je bilo pojasnjeno, da so v televizorju zamenjali kondenzatorje, čeprav izmenjava teh ni bila naročena.

S tem je obtožena organizacija kršila 12. in 21. člen Zakona o obligacijskih razmerjih (Ur. l. SFRJ št. 29/78) in 3. odstavek 1. člena Zakona o blagovnem prometu (Ur. l. SRS št. 21/77), kar predstavlja v smislu č. 134. Statuta Gospodarske zbornice Slovenije kršitve dobrih poslovnih običajev in se ji zato izreka v smislu člena 136 Statuta Gospodarske zbornice Slovenije ukrep družbene discipline

javni opomin
z objavo v internem glasilu SOZD Iskra »Iskra«.

2. Obtožena organizacija je dolžna plačati stroške postopka v znesku din 8.855,00 v roku 15 dni po prejemu tega sklepa na žiro račun št.: 50101-637-58127 Gospodarska zbornica Slovenije — Častno sodišče, Titova 19, Ljubljana.

Orazložitev

V obtožnem predlogu z dne 20. 8. 1984 in na obravnavi dne 26. 9. 1984 je tožilec navedel, da je obtožena stranka kršila dobre poslovne običaje tako kot je to navedeno v izreku tega sklepa. V dokaz za svoje navedbe je predložil prijavo tržnega inšpektorja Komiteja za gospodarstvo mesta Zagreba — občine Črnomerec z dne 18. 7. 1984 št. 04/3-2632/1-84, zapisnik o izjavi Zvonimira Kiraca z dne 27. 6. 1984, fotokopijo delovnega naloga št. 609985 in zapisnik o inšpekcijskem ogledu z dne 11. 7. 1984.

V odgovoru na obtožni predlog z dne 3. 9. 1984 je obtožena stranka trdila, da je servis Zagreb ravnal skladno s splošnimi pogoji servisiranja sprejetih od samoupravnih organov TOZD Servis, ki je obseg popravila razširil tudi na zamenjavo kondenzatorjev, za katere stranka ni dala naloga, toda z ozirom na naravo konstruktivne zasnove in izdelave predmetnega televizorja, bi do popravila vsekakor prišlo in zaradi smotnosti in ekonomičnosti, upoštevajoč koristi stranke je

izvršena zamenjava tudi navedenih delov. Obenem je obtožena stranka predlagala, da se zaslliši vodjo tehničnega servisa obrata v Zagrebu ing. Vladimirja Tarandeka.

Z vloge od 21. 9. 1984 pa je obtožena stranka zahtevala preložitve obravnave, češ da za razpisani termin ni zmožna pripraviti odgovarjajočega zagovora. Ustmeno pa je predstavnik obtožene organizacije sekretarki Častnega sodišča pojasnil, da je predstavnik zadržan, enako pa tudi predlagana priča.

Ker je obtožena stranka izostala od obravnave je moral senat častnega sodišča odločiti, ali se obravnava preloži ali ne. Sodišče je bilo mnenja, da se na temelju 2. odstavka 36. člena Pravilnika o organizaciji in postopku pred Častnim sodiščem pri Gospodarski zbornici Slovenije obravnava izvrši v odsotnosti obtožene stranke. Po mnenju častnega sodišča preložitve ni potrebna, ker je stranka prevzela obtožni predlog, dala odgovor na obtožni predlog in prejela vabilo na današnji obravnavo. Ravno tako je bilo Častno sodišče mnenja, da zaslisanje prič, predlagane v odgovoru na obtožni predlog ni potrebno, ker je dejanski stan razviden iz prijave oškodovanca, prijave tržne inšpekcije, zaslisanja predstavnika servisa in iz druge spisovne dokumentacije.

Častno sodišče je kot nesporno ugotovilo, da je 12. 6. 1984 Zvonimir Kirac iz Zagreba izročil servisu Iskra v Zagrebu, Primorska 5 v popravilo televizor z naročilom, da na televizorju popravi ohišje (masko) in učvrsti razmajano anteno. Ko je prišel Zvonimir Kirac dne 25. 6. 1984 po televizorju je ugotovil, da je učvrščena le antena, maska pa ni bila popravljena, čeprav so mu ob prejemu zatrdili, da jo bodo zalepili. Ob prevzemu televizorja je plačal din 1.193,00 din. Naslednjega dne je reklamiral izvršeno popravilo pri šefu servisa, ki mu je pa pojasnil, da so mu zamenjali kondenzatorje, čeprav tega ni naročil. Pozneje t. j. 12. 7. 1984 so mu plačani znesek na intervencijo tržne inšpekcije vrnili. Častno sodišče je mnenja, da oškodovana stranka upravičeno sumi, da kondenzatorji sploh niso bili vgrajeni, ker ji obtožena stranka take vgraditve sploh ni dokazala in ker z naročenim popravilom sploh nima zveze. Tako je iz delovnega naloga št. 609985 razvidno, da je izvršeno samo popravilo antene, vgraditve oziroma zamenjava kondenzatorja pa obtožena stranka tudi ni dokazala z vrnitvijo starih kondenzatorjev. Pri tem niti ni važno, ali so bili kondenzatorji dejansko zamenjani ali ne, nezaupanje prijavitelja pa je zaradi zgoraj navedenega povsem razumljivo, postopanje obtožene stranke pa ni v skladu z načeli vestnosti, poštenjater socialistične poslovne morale.

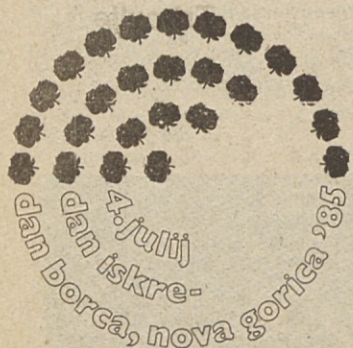
Kršitev dobrih poslovnih običajev je s tem dokazana. Pri izreku ukrepa je Častno sodišče kot obtoževalno upoštevalo, da je bila obtožena stranka zaradi številnih kršitev dobrih poslovnih običajev v poslovanju servisa Iskra v Zagrebu že večkrat v postopku pri tujakšnjem Častnem sodiščem Gospodarske zbornice Slovenije. Ker je obtožena stranka sporazuma za odgovorno je dolžna trpeti stroške postopka, ki jih je povzročila.

Sklep Častnega sodišča o stroških temelji na sklepu Izvršilnega odbora Gospodarske zbornice Slovenije z dne 16. 9. 1980 ter 1. odstavkom 53. člena Pravilnika o organizaciji in postopku pred Častnim sodiščem Gospodarske zbornice Slovenije. Ker je obtožena stranka sporazuma za odgovorno je dolžna trpeti stroške postopka, ki jih je povzročila.

Proti temu sklepu lahko nezadovoljna stranka vložiti pritožbo v roku 15 dni po prejemu pismenega odpravka na Izvršilni odbor Gospodarske zbornice Slovenije. Pritožba se vložiti pri Častnem sodišču.

Proti temu sklepu je Iskra Commerce, TOZD Servis Ljubljana vložila pritožbo, ki jo je Izvršilni odbor Skupščine GZS na 21. seji dne 25. 12. 1984 kot neutemeljeno zavrnil in potrdil ta sklep v celoti.

Predsednik senata:
dr. Ivo Frelj

**dobrodošli
na primorskem,
iskraši in prijatelji**

**Iskra Commerce, Ljubljana,
TOZD SERVIS**
objavlja prosta dela, za nedoločen čas za

vodjo servisne delavnice merilne tehnike

Pogoji:

- končana elektro fakulteta I. stopnje, šibki tok
- 1 leto ustreznih delovnih izkušenj
- 3 mesečno poskusno delo.

Kandidati naj vlože z dokazili o izpolnjevanju objavljenih pogojev pošljejo v roku 8 dni po objavi na naslov: Iskra Commerce, Ljubljana, Kadroviski sektor, Topniška 58.

Izlet na Rodico

bo priredila Planinska sekcija DO ISKRA Kranj v soboto 25. maja 1985. Ta gora v Spodnjih Bohinjskih gorah je med drugim obvezna točka Slovenske planinske poti.

Z avtobusom, ki bo imel odhod ob 6. izpred hotela Creina, se bomo pejlali do Ribčevega laza v Bohinjskem kotu. Mimo hotelov Jezero in Bellevue jo bomo mahnilli v dolino Suhe in se čez pašniške planine povzpeli na sedlo »Čez Suho«, tu pa po zložnem grebenu na vrh 1966 m visoke Rodice. Okrog štiri ure hoje bo do sem, zato pa bo sestop krajši, posebno če bomo vzeli s seboj smuči. Vodila bosta Jože Trilar in Lojze Zelnik. Cena prevoza bo 300.000 din.

Oprema: zimska pohodna, smučarske palice....

Prijave in vplačila sprejema Volga Pajk iz tajništva DO ERO, tel.: 2822, do srede, 22. maja.

Izlet na Velebit

PD Iskra bo organiziralo 31. maja ter 1. in 2. junija izlet na Velebit. Iz Ljubljane se bomo odpeljali s posebnim avtobusom v petek popoldne.

Povzpeli se bomo na Crikveno, Alan Otočac in Kozjak. Vse druge podatke o dva in pol dnevnem izletu bodo udeleženci izvedeli na sestanku, ki bo v ponedeljek, 27. maja ob 17. v PPC na Trgu revolucije.

Izlet bo vodil Tomaž Planina.

Prijavite se pri Bredi Jančar, po telefonu 572-331/614.

**ISKRA Široka potrošnja,
DSSS, Škofja Loka**

objavlja prosta dela in naloge

Glavnega direktorja

Kandidati morajo poleg splošnih z zakonom določenih, izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da imajo visoko, ali višjo strokovno izobrazbo
- da imajo najmanj 5 let ustreznih delovnih izkušenj
- da obvladajo najmanj enega izmed svetovnih jezikov

Pri izbiri kandidatov bomo poleg zgoraj navedenih pogojev upoštevali tudi celovitost strokovnih znanj in osebnih lastnosti, v skladu s kriteriji kadrovanja po družbenem dogovoru o oblikovanju in izvajanju kadrovske politike za območje Škofje Loke ter sposobnost za organizacijo in vodenje ter poslovanje in usklajevanje delovnih procesov.

Pismene ponudbe z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev, opisom dosedanjih delovnih izkušenj in s kratkim življenjepisom naj kandidati pošljejo v roku 15 dni po objavi razpisa na naslov: Iskra-Industrija širokopotrošnih izdelkov, n. sol. o. Škofja Loka, Titov trg 3 a, v zaprti ovojnici z oznako »Za razpisno komisijo za glavnega direktorja«.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po sklepu o imenovanju.

**Iskra Široka Potrošnja
DSSS, Titov trg 3 a, Škofja Loka**

Razpisna komisija za razpis delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi delovne organizacije po 69. členu statuta razpisuje prosta dela in naloge za:

- 1. pomočnika glavnega direktorja za ekonomiko**
- 2. pomočnika glavnega direktorja za zunanjo trgovino**
- 3. direktorja področja za družbene, pravne in kadrovske zadeve**
- 4. direktorja področja za finance in računovodstvo**
- 5. direktorja področja za plan, analize in investicije**
- 6. direktorja področja za kakovost in zanesljivost**
- 7. direktorja področja za organizacijo in avtomatsko obdelavo podatkov**

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, ki so določeni z zakonom, izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

- da imajo visoko, ali višjo šolsko izobrazbo ustrezne smeri in 5 let delovnih izkušenj
- da obvladajo enega izmed svetovnih jezikov

Pri izbiri kandidatov bomo poleg zgoraj navedenih pogojev upoštevali tudi celovitost strokovnih znanj in osebnih lastnosti, v skladu s kriteriji kadrovanja po družbenem dogovoru o oblikovanju in izvajanju kadrovske politike na območju Škofje Loke ter sposobnost za organizacijo in vodenje dela ter poslovanja in usklajevanja delovnih procesov.

Pismene ponudbe z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev, opisom dosedanjih delovnih izkušenj in s kratkim življenjepisom naj kandidati pošljejo v roku 15 dni po objavi razpisa na naslov: Iskra — Industrija širokopotrošnih izdelkov, n. sol. o. Škofja Loka, Titov trg 3 a, v zaprti ovojnici z oznako »Za razpisno komisijo za direktorje področij, oz. za pomočnika glavnega direktorja«.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po sklepu o imenovanju.

Zahvale

Ob boleči izgubi naše drage mame

Julijane Globočnik

se iskreno zahvaljujemo sodelavkam in sodelavcem iz TOZD Števcu (linija napetostnih tuljav), Kibernetike, TOZD TEE in TOZD ZTS Telematike za vso pozornost, izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in številno spremstvo na njeni zadnji poti

Francka Globočnik, Julka Janko in Marinka Prevodnik

Ob izgubi dragega moža

Adolfa Ramovša

se iskreno zahvaljujem vsem njegovim sodelavcem iz Iskre v Kranju, znanec in prijateljem za vsestransko pomoč v času njegove bolezni ter za globoko sočustvovanje z nami ob njegovi smrti.

Hvala za cvetje, ki ste ga darovali, denarno pomoč, govor ob njegovem grobu in vsem, ki ste ga pospremili k preranemu grobu

Žalujoča žena Slavka,
hči Barbara ter sin Mišo z družino.

Ob boleči izgubi moje drage mame

Amalije Pretner

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem in sodelavkam v TOZD Števcu — trak T3 za izrečeno sožalje in denarno pomoč

hčerka Frida Križnar.

Ob smrti našega očeta

Jožeta Šterna

se iskreno zahvaljujemo sodelavkam in sodelavcem TOZD Tovarna sestavnih delov, DO Električna orodja, TOZD Elementi — montaža industrijskih komponent in releja in TOZD MKD — planska priprava proizvodnje za izrečeno sožalje, darovano cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti

Žalujoči: Tončka Šenk,
Marija Oman in Stane Štern.

Turnir v malem nogometu

Športno društvo Podgorje, Tenetiše, Trstenik bo 7., 8. in 9. junija 1985 organiziralo 6. tradicionalni turnir v malem nogometu na travni, ki bo v Tenetišah. Predtekmovanja bodo 7. in 8. junija, 9. junija pa finalna srečanja.

Prijave zbira Marko Markovič, Tenetiše 43, ali na tel.: 22-221, int.: 2347, do 4. junija 1985, ko bo v Tenetišah zrebanje parov. Pohitite, ker bo število ekip omejeno.

ISKRA IEZE TOZD Polprevodniki Trbovlje

**Razpis za III. letne
športne igre DO IEZE**

Organizator III. letnih iger bo letos TOZD Polprevodniki Trbovlje. Igre bodo 25. maja 1985 na igrišču ŠD Rudar, Trbovlje, s pričetkom ob 9. Vse TOZD IEZE obveščamo, da se lahko prijavijo v naslednjih disciplinah:

**Moški:
ekipno:**

1. nogomet
2. košarka
3. odbojka
4. rokomet
5. balinanje

posamično:

6. kegljanje
7. streljanje
8. namizni tenis
9. šah

**Ženske:
ekipno:**

1. košarka
2. odbojka
3. rokomet

posamično:

4. kegljanje
5. streljanje
6. namizni tenis

Posamične prijave pošljite do 17. 5. 1985 na naslov: Iskra IEZE, TOZD Polprevodniki Trbovlje, komisija za šport in rekreacijo, Gabersko 12, 61420 Trbovlje

Vsi udeleženci iger morajo imeti s seboj potrjene zdravstvene izkaznice ter dokument s sliko. Brez tega ekipa, ali posameznik ne bodo imeli pravice do tekmovanja.

Zmagovalne ekipe bodo zastopale DO IEZE in XXI. letnih športnih igrah, ki bodo v Škofji Loki. Iz najboljših posameznikov pa bomo sestavili ekipe za: kegljanje, streljanje, namizni tenis ter šah.

Tisti posamezniki, ki se iger v Trbovljah ne bodo udeležili, ne bodo zastopali DO v Škofji Loki!

Predsednik komisije
za šport in rekreacijo
Zvone Izgoršek

Piše prof. Drago Ulaga

Namig privržencem sprehajanja v naravi

Kdor kaj da na reakcijo, si vsak dan privoščiči krajši, ali daljši sprehod. Marsikdo rad zahaja v gozd, da bi se naužil svežega zraka. Tisti, ki so pri poklicnem delu živčno preobremenjeni, hodijo z namenom, da bi se sprostiti in umirili. Že stari Grki so vedeli, da pomeni živahen sprehod »prezračenje možganov« — danes bi rekli, da pomeni boljše prekrvljenje možganskih celic.

Hoja človeka pomiri, zato ima tudi veljavo duševnega zdravila. Večkrat lahko slišite: Bolečina gre skozi glavo noter, skozi noge ven. Resnično, po sprehodu po mirnih poteh se človek veliko bolje počuti. Ker je sprehajanje tako pomembno za telesno in duševno zdravje, ne bo odveč, če se pozanimamo tudi za pravilno hojo, za takšno, kakršna ima veljavo pripravljane vadbe za športno rekreacijo.

Pravilna hoja je pomembna v vseh obdobjih življenja. Res je, da vsakdo hodi po svoje — hitro, ali počasi, s krajšim, ali daljšim korakom, obvladano, ali negotovo, res pa je tudi, da lahko način hoje spremenimo in izboljšamo. Začnemo vselej lagodno. Ko se po desetih minutah hoje malce ogrejemo, se odločimo za daljši korak. Zdaj tudi roke bolj sodelujejo: čim daljši je korak, tem bolj izrazito je mahanje z rokami in sukanje ramenskega obroča. Zdaj pomislimo tudi na hitrost. Ne gre za veliko razliko, že to zaleže, če se vsaj malo potrudimo. Taka hoja pomeni poglobljeno dihanje: prsni koš se širi, vsa telesna tkiva, vse celice prejemajo več kisika. Tudi možgani so med živahno hojo bolje prekrvljeni, zato je sposobnost za umsko delo izboljšana.

Če se navadimo, da med sprehodom na svežem zraku tudi po malem treniramo, nas bo kmalu zamikalo, da bi po ravnem, ali po položni poti navzdol tudi tekli. Po-

skusimo vsaj nekaj korakov! Tudi velja tudi za starejše in stare. V resnici bi lahko človek po malem tek (jogging) v vseh obdobjih življenja, če bi to naravno telesno spretnost gojil vse od mladosti naprej. Novo pokolenje bo v tem pogledu na boljšem, saj učijo dečke in deklice že v osnovnih šolah, naj se usposobijo za kros. Če se človek pravčasno navadi teči z lahkoto na dva, tri kilometre — in če vztraja pri tej navadi v vseh obdobjih življenja, lahko teče tudi v starosti.

Ko smo že privrženci sprehajanja v naravi, napravimo potemtakem še korak naprej in postanimo tudi privrženci športne hoje in lahkotnega teka za zdravje!

DO Avtomatika

Prehodni pokal v TOZD Orodja

Letos je ZTKO Ljubljana-Šiška prvič organizirala občinsko tekmovanje v balinanju za prehodni pokal. Tekmovanje je potekalo v dneh od 4. do 6. aprila na balinišču Balinarskega športnega kluba Šiška.

Številna udeležba ekip, nastopilo jih je kar štiriindvajset, ni presenetljiva, saj je poznano, da je v omenjeni občini največ balinarskih športnih klubov, ki se tudi po

Balinarji Tovarne orodij

Tekmovanje dvojic

V soboto, 20. 4. 1985 je bilo na balinišču balinskega kluba Iskra Orodja v Stegnah prvenstvo TOZD v balinanju. Pomerilo se je 11 dvojic, ki so bile razdeljene v 3 skupine. Ob prijetnem tekmovalnem vzdušju in lepem vremenu se je ob balinišču zbralo tudi nekaj strastnih navijačev, ki so vzpodbujali svoje tekmovalce iz posameznih oddelkov TOZD. Okusne specialitete na žaru in dobra kapljica sta zaokrožila zelo dobro organizirano prireditev, ki je trajala do zgodnjih večernih ur.

Končni vrstni red v balinanju dvojic:

1. Zoran Tišler — Jože Baloh
2. Janko Jelenčič — Ivo Videmšek
3. Miro Golob — Alojz Božič
4. Borut Peršič — Zvone Predalič
5. Franc Tomšič — Viki Predovnik
6. Sašo Kurent — Jože Cergolj
7. Adam Gajdurovič — Slavko Poje
8. Ilija Radoš — Šima Jindrich
9. Vladimír Dekleva — Anton Čarman
10. Janez Praprotnik — Marjan Nartnik
11. Miran Mihevc — Dušan Dolinar

OPS
konstrukcija, OPS
brusilnica, elektro
strugarna
ročna, erozija
brusilnica
skladišče
kontrola
rezkalnica, nabava
ročna
rezkalnica

V mesecu maju pa bo balinarski klub Iskra Orodja organiziral v Stegnah balinarski turnir četvork, na katerem bo sodelovalo 12 ekip iz Ljubljane in okolice.

JOŽE BALOH

DO Kibernetika

Šahovsko prvenstvo kranjske Iskre za leto 1985

Tudi letos je šahovska sekcija kranjskih delovnih organizacij Kibernetika, ERO in Telematika organizirala prvenstvo posameznikov. Tekmovanja se je udeležilo

šestnajst šahistov in šahistk, ki so bili razdeljeni v dve polfinalni skupini. Po Bergerjevem sistemu »vsak z vsakim« se je uvrstilo v finalno skupino osem najboljših, ostali pa so oblikovali tolažilno skupino.

Po štirinajstdnevnih bojih je znova zmagal mojstrski kandidat Leon Mazi, ki je premagal vse svoje nasprotnike; prejel je pokal in zlato kolajno. Srebrna kolajna je spet pripadla mojstrskemu kandidatu Branetu Deželaku, bronasta pa, kar je uspeh, veteranu Alojzu Deželaku. Delno sta razočarala prvokategornik Dušan Čebular, ki je bil peti ter mojstrski kandidat Janez Krek, ki je zasedel šele deseto mesto.

Rezultati:

1. Leon Mazi, 2. Brane Deželak,
 3. Alojz Deželak, 4. Jože Cimperman,
 5. Dušan Čebular, 6. Sašo Košnik,
 7. Riko Piskar, 8. Karl Kmetič,
 9. Janez Režek, 10. Janez Krek,
 11. Marija Brce, 12. Olga Polak,
 13. Ivan Špendal, 14. Marjan Kern,
 15. Milan Batista in 16. Peter Jerman
- Vinko Zorman

kakovosti uvrščajo med najmočnejše v Sloveniji. Tako so bile med nastopajočimi ekipami iz organizacij združenega dela, športnih društev itd. tudi take, ki se redno udeležujejo republiških in zveznih tekmovanj.

Iskrine barve sta zastopali ekipi iz delovne organizacije Elektrooptika in iz TOZD Orodja DO Avtomatika. Slednja si je ob zaključku tekmovanja zaslužbeno priborila prvo mesto in s tem osvojila prehodni pokal ZTKO Ljubljana-Šiška. V tekmovalnem delu so premagali ekipo Elektrooptike, Litoštroja, Ljubljane in v finalu Ilirijo. Tekmovalci: Jože Baloh, Zvone Predalič, Borut Peršič, Alojz Božič in Adam Gajdurovič so za dosežen uspeh prejeli tudi plaketo.

Kot je povedal Jože Baloh, ekipa v omenjeni sestavi trenira tretje leto. Na osvojitve prvega mesta, oz. pokala v tako močni konkurenci so lahko upravičeno ponosni. Če temu dodamo še voljo, ki jim je ne manjka in trening, bodo dosegli cilj, ki so si ga zastavili, da pridejo na višjo raven tekmovanja.

Š. D.

Ekipa zmagovalcev na domačem dvorišču (foto: Š. D.)

Automer 03

Zahvaljujem se vam, ker ste v 13. številki Iskre posvetili rubriko »Kotiček za Iskraše« prostor problematiki ogrevanja s sončno energijo. Po nekaterih klasičnih novinarskih kriterijih bi bilo to za začetek skoraj več kot dovolj. Toda problem uporabe alternativnih oblik energije je zdaleč bolj pereč, kot bi se to reklo po obnašanju arhitektov in drugih strokovnih subjektov s področja urbanizma in gradbeništva. Tem očitno bolj ustreza projektiranje in gradnja stanovanj na klasičen način, ker je izdelava projektov za takšna stanovanja že standardizirana in je enostavnejše kopirati stare projekte, saj prinesejo dober zaslužek, ljudje pa se tako in tako težko navajajo na nove arhitektonske rešitve in rajši kupujejo projekte klasičnih hiš, narejenih po zastarelih konceptih. To, da se vse poslej dušijo v smradu iz centralnih kurjav in se zastruplja vsak z žepovim dioksidom in drugimi produkti izgorevanja premoga, še nikogar posebno ne skrbi, saj od smradu še nihče ni umrl, umiranje gozdov pa se tako in tako lahko pripiše čemerkoli v naraščajoči pošasti onesnaževanja (ozračja). Videti je, da imajo arhitekti, projektanti in urbanisti ob vsem tem še najbolj trde živce.

L. Benkovič

Recept

Pizza

Vzameš navadno kvašeno testo. Ko je 2 x do 3 x vzhajal, ga na hitro z roko raztegneš (za prst na debelo) na pooljen pekač, za robove pušči testo nekaj višje.

Potem vzameš paradižnikovo omako in jo namažeš na testo. Na omako natreseš narezane gobice, posuješ z origanom. Po vsej površini naložiš zdaj šunko, čeznjo pa (najbolje nariban) sir.

Omaka

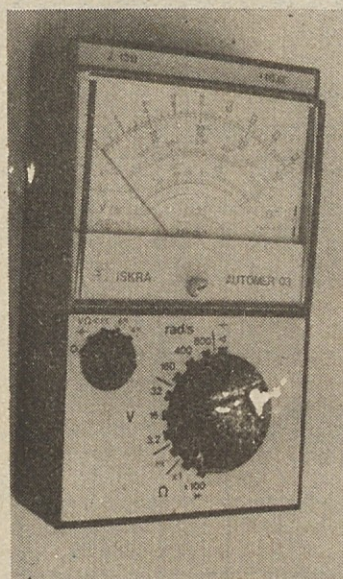
Žlica olja, žlica drobno sesekljane čebule, približno 1/2 tube paradižnikove mezge 2 lovorjeva lista, vodo po potrebi. Omaka mora biti gosta.

Goba

(vložene) splakni pod vodo in jih

nareži na lističe. Gobe iz skrinje (sveže) pa lahko razpustimo kar v paradižnikovi omaki. Lahko pa na pizzo, ko je ta že skoraj pečena, ubijemo še jajčka (kolikor oseb toliko jajc).

Nataša

Že dlje sta nam poznana instrumenta Automer 01 in Automer 02, ki smo ju včasih tudi sami uporabljali pri domačem servisiranju avtomobilov. Ne dolgo tega pa so se pojavili avtomobili s transistor-skimi vžigalnimi sistemi, ki so elektronsko krmiljeni. To velja za dragi gornji razred (n.pr. BMW) in za »cenejša vozila kot je VISA. Klasičnemu vžigalnemu sistemu s prekinjalnikom je ostala predvsem zvesta le »Zastava«. Na tržišču, oz. v prometu je že sorazmerno veliko avtomobilov z elektronskimi vžigalnimi sistemi, zato je bilo potrebno tudi na to spremembo reagirati z novo konstrukcijo instrumenta, ki bi zadostil tem zahtevam. Automer 03 je zasnovan tako, da združuje merilna območja, ki so pomembna za meritve na klasičnih in elektronskih vžigalnih sistemih.

Posebna prednost Automerja 03 je njegova avtonomnost, za delovanje ne potrebuje zunanega napajanja, vgrajene so baterije. Merimo kotne hitrosti 2, 4, 6, 8 valjnih Otto motorjev, kot zaprtja in iztrošenost prekinjalnika. Ostale funkcije so splošnega značaja, to je merjenje napetosti in upornosti. Na območju ohm x 100 je možno preizkušati diode, oz. polprevodniške elemente. Omenimo naj še to, da so vsa merilna območja zaščitena proti preobremenitvi. Ohmsko območje ohm x 1 je

zaščiteno tako, da se prekine posebni varovalni upor, če na vhodne sponke instrumenta pri merjenju upornosti po pomoti priključimo tudi napetost. Zanimiva rešitev je kontrola iztrošenih baterijskih vložkov. Pri preklopu malega preklopnika (izbora) na položaj »kontrola baterij« bo pokazana vrednost baterijske napetosti, ne glede na položaj preklopnika izbora.

Poleg omenjenih lastnosti je bistvena novost ta, da je kotna hitrost merjena v rad/s, ustrezno zakonu o merskih enotah in merilih, ki je bil sprejet že 1976, torej pred 9 leti. Torej razni 1/min, vrt/min niso več dovoljeni, se pa še vedno uporabljajo. Stara navada je pač železna srajca, zato še vedno strašijo stari dinarji, KM, kp itd. Nekateri se bodo morda namrdnili, kajti predstava o hitrosti vrtenja, kot so jo vajeni, bi se zameglila. K sreči ni tako hudo, saj je povezava med vrtljaji/min in rad/s 1/min 1.047 rad/s

Poenostavljeno (s 5% pogreškom) lahko računamo, da je 1/min 0,1 rad/s oz. 1 rad/s 10/min. Če bo elektromehanik izmeril n.pr. 100 rad/s bo to pomenilo ca 1000 vrtljajev v minuti, kar za tak namen zadostuje. Za olajšano točnejšo ugotovitev je na dnu instrumenta prikazan ustrezeni nomogram.

Tehniški podatki:

- kotna hitrost: 160-400-800 rad/ss
- kot zaprtja: 0...90. za valjne, 4 taktne motorje 0...60. za 6 valjne, 4 taktne motorje
- napetost: 3.2-16-32 V
- upornost: 1...200 ohm — 100 ohm ... 100 khom
- razred točnosti: 2,5
- vir napetosti: baterijski vložek IEC-R6, 3x
- dimenzije in masa: 165x100x55 mm, ca 0,5 kg

Marko Jug
Sergij Gradnik

Ze spet ta grozljivka!

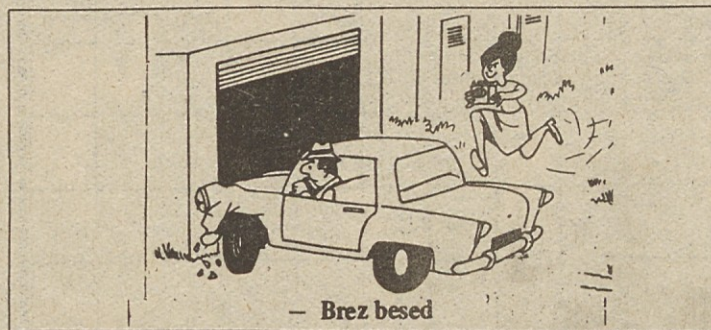
Šala

Zemljepis

Očka, kje je pravzaprav Afrika?« vpraša prvošolček. »Ne vem natančno, ampak daleč ne more biti. V našem podjetju dela nek črnc, ki se vsak dan pripelje v službo s kolesom.«

Hotel sem razbiti atom, pa sem zadel prst!

Brez besed

Mali oglasi

Na dom sprejem tipkanje diplomskih nalog in drugih gradiv. Telefon 061-223-996, Valencič.

Prodam komplet gumijaste okraske za Vespo 200 E. Tel (065) 31-211 int. 564.

PRODAM dirkalno italijansko kolo »Pinarello« na 12 prestav. Informacije na tel (065) 31-211 int. 564.

Misli

Najlepše pri večini ljubezni je, da ne trajajo predolgo.

Če si v globoki vodi, je dobro držati zaprta usta.

Vsaka nova ideja je občutljiva. Uniči jo lahko že posmeh, ali zdehanje.

Nekateri ljudi ljubimo zaradi nekaterih lastnosti, druge ljubimo kljub nekaterim lastnostim...

Izpraševalci pravijo, da je najtežje izgovoriti te tri besede: »Zmotil sem se!«

Televizijo so izumili zato, da bi tudi nepismeni rabili očala.

Nič ni dovolj človeku, ki mu je dovolj premalo

Sejem elektronike Technova v Grazu

Organizacija Kompas vabi na ogled strokovnega sejma elektronike Technova, ki bo v Grazu od 12. do 14. junija 1985. Na njem se boste lahko seznanili z novostmi na področju:

- industrije numerično krmiljenih strojev (NC/CNC)
- računalniško podprtega konstruiranja in proizvodnje (CAD/CAM)
- robotike
- mikroelektronike v proizvodnji in končnih izdelkih
- avtomatizacije proizvodnje
- mikroprocesorjev in elektronskih komponent
- mikroelektronike v procesih merjenja in kontrole
- inovacij
- in marketinga.

Graško sejmišče praznuje letos 100-letnico obstoja. Vsako leto prireja najpomembnejše sejme v srednji Evropi, samo lani ga je obiskalo prek 360.000 ljudi.

Odhodi na sejem Technova bodo 12., 13. in 14. junija 1985. Prijave sprejema Kompas Kranj, tel.: (064) 28-472, int.: 28473, telex 34663 YU KOMKR.

Iskra Križanka Iskra Iskra Iskra Iskra

Šala

Kupec: »Rad bi pomeril rjave hlače v izložbi.«
Prodajalec: »Saj ni treba v izložbi — imamo kabine.«

ISKRA	DELO, OPRAVILO	ZGODOV. NASELJE NAD Z. MORAVO	JAPON. RIŽEVO ZGANJE	TONI NOVAK	ANONSA	RUSTI-KALNI SLOG	ANTON TROST	PSIČKA, KI JE BILA PRVA V VESOLJU	SMUČARSKA ZAVADLAV
PASTIRSKA PESEM									
ČLOVEČ-NJAŠKA OPICA									
KACJE OGLASANJE FURUNKEL				LUDVIG STARIC HROŠČ. V MOKI			ENAKI ČRKI TELIČKA		
ISKRA	MEDR-ZAVNA POGOĐBA	Z MESOM POLNJENE TESTENNE	NEKDANJI HEROJ DELA	PLES	PANJ ARGON			MAJHNA OSA NEUMNOST	SESTAVILI R. M.
ZACETNIK SLOV. KNJIZEV-NOSTI						GRŠKI SODNIK V PODZEM-LJU		KRILOV IVAN ROKAVNI KROJ	GLAV. M. TURČJE ZDRA-VILNA RASTLINA
NAVIGA-CIJSKA NAPRAVA			NEKDANJI NAROD OB KASP. MORJU	KONCERT-NA DVORANA	PREBIV. V BARIKI KMEČKA SOBA				
MEMIČNO JAMSTVO								Z IME ČIPKASTA NABOR-NICA	
USTANOVITELJ PERZJE				UMORJENI EGIPT. PRED-SEDNIK				GORAZD ZAGAR	KRAPINA PEVSKI ZBOR
GLAS				STRAH PRED NASTOPOM JAPON. IGRA				STREŽNIK V UNI-FORMI LANTAN	
KROKODIL								VELIKA SKLEDA ZA BILEKO	
TIKOV LES								VETROVKA S KAPUČO	

Izid žrebanja prvomajske nagradne križanke

1. nagrada: Boris Plut, Belokranjska 4, Črnomelj 68340 — 1.000 din
2. Bogdan Kržan, Ljuba Šerčerja 4, Domžale 61230 — 750 din
3. Tatjana Potočnik, Sp. Besnica 26, 64201 Zg. Besnica — 750 din
4. Kruškič Marko, Flandrova 17, 61117 Ljubljana — 500 din
5. Vera Deželak, Iskra, ŠIPO, TOZD Prodaja-Elektro-akustika, Trg revolucije 3, Ljubljana — 500 din
6. Miro Vizjak, Iskra Avtomatika, TOZD TELA, Savska 3, Ljubljana — 500 din
7. Ana Mihelčič, Iskra Telematika, TOZD Elementi Ljubljanska cesta 24 a, Kranj — 500 din
8. Jože Obštetar, Iskra Commerce, DSSS — SOR — Letališka 10, Ljubljana — 500 din